

DÖVASTIDNING.

N:r 3

Utgivare:
Niclas Martinsson

STOCKHOLM den 2 juni

Carlshamn
Tryck & media

2016

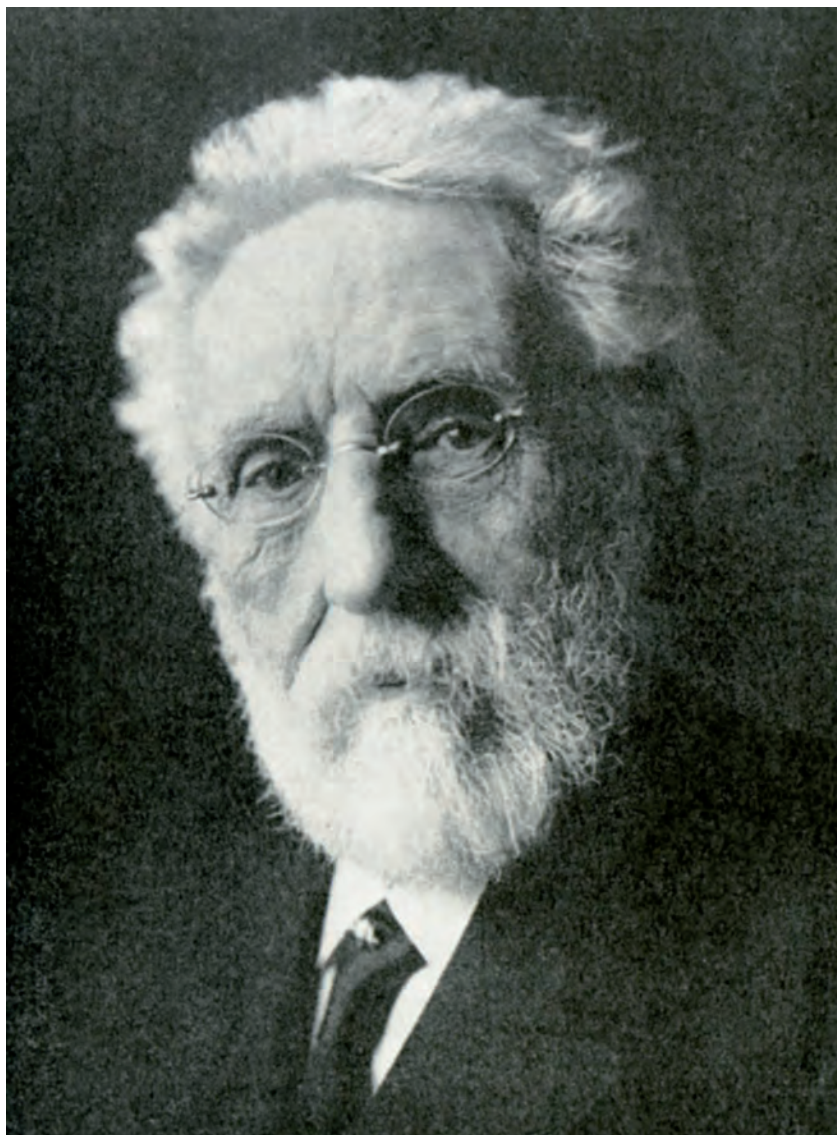
DT 1891-2016
JUBILEUMSNUMMER

Olof Lagerblad

Olof Lagerblad startade 1817, i kraft av detta års näringsfrihetsförordning, tryckeri i Karlshamn.

Vi kan egentligen kalla oss ett gammalt anrikt tryckeri. Det gör att vi har en historia bakom oss på närmare 200 år. Fast det har ju hänt en del på alla dessa år. Vi är idag ett modernt tryckeri med komplett bokbinderi. Allt detta på en totalyta av 3000 kvadratmeter. Här sitter verkligen nostalgin i väggarna och yrkesstoltheten är stor.

Vi erbjuder allt från prepress till färdig trycksak i det egna huset, det är ett starkt argument för att producera trycksaker i Karlshamn.

Tryckeri sedan 1817

Intro	4
Hur Dövas Tidning kom till	5
Smått & gott genom åren	6
Turkosa annonsörer	7
Om de stora profilerna	8
Vad stod i DT 1890-1920?	10
Vad stod i DT 1921-1950?	12
Vad stod i DT 1951-1980?	14
Omslag genom åren	16
Vad stod i DT 1981-2010?	18
Vad stod i DT 2011-2016?	20
Signerat: Moa Gärdenfors	21
Dövas Tidning då & nu	22
DT i framtiden	23
SDR	24
UNG	26
Insändare	28
Sommarkorsord	29
Krönika: Tomas Lagergren	30

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skräddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:	Utgivning:
Nr 4: 12 aug	1 sep
Nr 5: 30 sep	20 okt
Nr 6: 11 nov	1 dec

REDAKTION:
Dövas Tidning
Rissneleden 138, 5 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare och redaktör:
Niclas Martinsson
073 833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Redaktör: Tomas Lagergren
Form: Annalena Sandgren
Formligen.se
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: Mikael Öhlund

PRENUMERATION:
prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand
Prenumerationspris: 300 kr/år
Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:
Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5000 ex
Tryck: Juni 2016
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

Välkommen att göra en tidsresa med oss

Den 6 juni 1891 utgavs det allra första numret av Dövas Tidning. Nu är det 125 år sedan DT såg dagens ljus. Därför bjuder vi er på ett extratjockt jubileumsnummer lagom till bemärkelsedagen.

På de första sidorna berättar vi om hur bladet uppkom och dess betydelsefulla journalister. Sedan väntar ett litet axplock över vad som stod i tidningen under perioden 1891-2016. Det är ett utsökt stycke av dövas historia.

Vi har också låtit trycka om vårt allra första nummer i sin helhet så att ni får möjlighet att få läsa vad som stod i DT:s allra första början. Se bilaga.

När vi var och bläddrade i de över 1150 exemplaren slogs vi av hur historien upprepade sig, om än i en annan skepnad. Dåtidens döva var inte annorlunda jämfört med nutidens. De slogs framförallt för att ha rätt till teckenspråk i dövskolan, teckenspråkstolk i olika sammanhang och högre utbildning. Samma kamp kan sägas föras i dag.

En annan röd tråd som gör sig påmind i den 125-åriga historien: tidningen har aldrig svikit sitt uppdrag. Det är att göra ett urval och berätta om vad som händer bland döva och teckenspråkiga i Sverige och utlandet för döva och teckenspråkiga läsare. Vi är stolta över att tidningen funnits så länge och outtröttligt rapporterat nyheter för målgruppen.

Ett stort tack till personen på den 1891-inspirerade förstasidan: Fredrik Schreiber. Det var han som såg till att med hjälp av skraddaren Ola Zommarin som förläggare ge ut DT för första gången i slutet av 1800-talet.

Och vi vill framförallt tacka alla er läsare och annonsörer som följt tidningen under alla dessa år och SDR som sedan 1940 utger DT. Utan er hade denna tidning inte funnits. Tack!

NICLAS MARTINSSON &
TOMAS LAGERGREN
REDAKTÖRER

● **Nummer 4 kommer i början av september, full av aktualiteter och reportage som vanligt. Vi önskar er alla en trevlig sommar!**

● **Obs! Hela det första numret av Dövas Tidning som extra bilaga i det här numret.**

dt. Missa inte överraskningen på dovastidning.se den 6 juni.

Det var i Lund allt började

Den 6 juni 1891 gavs DT:s första nummer ut, under namnet Tidning för Döfstumma. Redaktör var typografen Fredrik Schreiber och förläggare var skraddaren Ola Zommarin, båda döva och bosatta i Lund.

Detta är något som bestått genom åren, i 125 år: tidningen har alltid gjorts av döva, för döva, även om hörande medarbetare funnits i redaktionen.

Första numret trycktes i Lund om 1000 ex. Tidpunkten av utgivningen var ingen slump: veckan därpå (12-14 juni) var det möte och allmän nattvardsgång i Stockholm. 400 döva från hela landet kom. Schreiber delade ut tidningen och lät dem meddela vidare att möjlighet att fortsatt prenumera på tidningen fanns – till ett pris på 1,25 kr året ut. Ett smart PR-trick som gjorde att tidningen snabbt blev känd i hela Sverige.

Detta med att grunda en tidning för döva i Sverige hade varit på gång ett tag. Dövläraren Gerhard Titze brukade visa det senaste i litteraturväg från utlandet när Schreiber var på besök hos honom. Bland dem fanns ett antal dövtidningar. I början lade han ingen större vikt vid dem. Men kring årsskiftet 1890-1891 kom en dansk och senare en norsk dövtidning. Schreiber blev nyfiken. Han undrade om inte vi skulle kunna ha en sådan här i Sverige också.

Titze tänkte på idén men förslog att de skulle vänta och se hur grannlänernas tidningar bar sig och berättade att herrarna i Stockholm, Albert och Harald Berg, också diskuterat saken. Sedan förflyttades Titze från Lund till Karlskrona och då glesnade den täta kontakten mellan dem av.

Schreiber hade ett slumpartat möte med två Lunda-journalister på en restaurang i Lund. De började prata om tidningar. Då nämnde Schreiber att en dövtidning saknades i Sverige och att han kanske skulle starta en sådan. Dagen efter fick han se följande rader i en av stadens tidningar som säkert fick honom att sätta morgonkaffet i halsen:

”En tidning för dövstumma förebereades av en på Berlingska boktryckeriet härstädes arbetande, ovanligt rikt begåvad dövstum typograf.”

Fredrik Schreiber

Ola Zommarin

Gerhard Titze

Nu fanns det ingen återvändo, måste han ha tänkt. Men han kunde inte lösa frågan om hur han skulle finansiera tidningens utgivning. Senare träffade han på en av journalisterna igen. Han sa att om Schreiber inte startade tidningen skulle han skriva att tidningen var ”dödfödd”. Ytterligare eld i baken för Schreiber. Han satte fart och förberedde utgivningen. Då erbjöd sig en annan god vän till honom, skraddaren Ola Zommarin, att bli förläggare, trots att han bara ägde ett par hundra kronor.

Redan året efter bildandet, 1892 fick Schreiber lämna ifrån sig DT till Stockholms Dövstummas förening, som ville stödja tidningen mot kravet att tidningen utkom från Stockholm. Då blev Harald Berg ansvarig utgivare för tidningen fram till 1895. Sen fick de ekonomiska svårigheter och överlämnade tidningen till döve snickaren Axel F. Ericson, nu med Gerhard Titze som förläggare. 1899 övertogs tidningen av typografen Gunnar Fondelius (som skulle bli en av tidningens mest långlivade och profilerade redaktörer). Men 1903 tröttnade han på det otacksamma arbetet och lät sin kollega i Nyköping, typografen Johan Fredrik Lindh, överta ansvaret. Det var en flitig man, som t.ex. gav ut hela 12 nummer 1905. Men hans plötsliga död vid 59 års ålder 1906 gjorde att tidningen upphörde att komma ut en period. Efter en insamling som inbringade 400 kronor, av några döva som kallade sig för ”Tidningens vänner” kunde de köpa loss tidningen från Lindhs fru. Gunnar Fondelius erbjöds då ta över redaktörskapet igen. Han tvekade men kände sig manad. Detta skulle betyda mycket för tidningens överlevnad. Den kom att få en mer journalistiskt driven profil under Fondelius.

År 1908 återkom Fredrik Schreiber som medarbetare och tidningen fick ytterligare förstärkning i Oskar Österberg. Då utökade man till åtta sidor per nummer, från tidigare fyra. Tidningen fortsatte att få fler prenumeranter. Prenumerationspriset var fortsatt billigt: 1,50 kr om året men kostnaderna steg samtidigt. Fondelius hade det tufft med ekonomin och beslöt att söka statsunderstöd. 1909 fick tidningen ett stöd om 500 kr (26 000 kr i dagens penningvärde) vilket inte täckte alla kostnader men säkerställde att tidningen kunde ges ut i fortsättningen. Efter 36 år, 1939, lämnade Fondelius tidningen. 1940 tog Svenska Dövstumsförbundet (numera Sveriges Dövas Riksförbund) över tidningen och står än idag som denna tidnings utgivare.

TOMAS LAGERGREN

Första fotografierna 1897

● Tidigare hade Tidning för Döfstumma enstaka tecknade bilder. 1897 hade tidningen svartvita fotografier för första gången. De föreställde Tysta skolan i Stockholm, en privat uppfostrings- och undervisningsanstalt för döva barn som grundades 1860. Anledningen till skolans namn var att den huvudsakliga undervisningsmetoden var skrift och tecken som användes under perioden 1860-1882. Sedan rådde talmetoden.

Tysta skolan finns ännu i dag, men då endast i form av stiftelse som delar ut fondmedel till döva och hörselskadade samt audiologisk forskning.

24 nr per år under 1970-talet

● 1974-77 producerade SDR Kontakt hela 24 nummer per år. Den höga utgivningstakten är ännu ett rekord i tidningens historia. Läsarna fick under dessa år tidningen varannan vecka med undantag för sommaruppehållet.

SDR:s styrelse beslöt att minska antalet nummer till 18 nummer 1978 på grund av de allt högre kostnaderna. En fördel med färre nummer var att redaktionen nu hade mer tid för att göra större reportage. Att göra en tidning med endast två veckors mellanrum var stressigt nog, förklarade redaktionen i 1977 års sista nummer.

Färgglad tidning 2008

● Dövas Tidning var länge en svartvit tidning. På 1950-talet började dock omslaget vara färgat. Med start 1987 hade tidningen alltid ett färgfoto på förstasidan. Men på de resterande sidorna dominerade den svartvita färgen. 1993 gjordes tidningen om i samma veva som Sveriges Dövas Riksförbund lanserade sin nya logga som är lika med vågor och som ännu används i dag. Då hade både förstasidan och ett mindre antal sidor inne i tidningen foton i färg. Att trycka tidningen i färg på den tiden var dyrt. Därför var de flesta sidor svartvita. Men det hindrade inte att rubrikerna och faktarutorna var färgade. 2008 blev äntligen hela tidningen i färg och därmed mer visuellt talande för läsarna. Detta tack vare den modernare och billigare tryckeritekniken. Sedan dess trycks DT i färg.

SDR övertog DT 1939

● 1939 övertog Svenska Dövstumsförbundet (i dag SDR) Tidning för Döfstumma och började utge tidningen året därpå i förbundets regi. Tidigare var tidningen privatägd; redaktör Gunnar Fondelius ägde tidningen när förbundet tog över tidningen.

”Detta (övertagandet) betyder att tidningen blir de döfstummas egen tidning. I framtida strävan att förbättra de döfstummas ställning, att stödja deras önskemål och föra deras talan blir tidningen ett förträffligt verktyg för de döfstummas riksförbund. De döfstumma kunna genom denna tidning bättre och lättare få insikt i och följa med förbundets verksamhet samt vad som händer och sker inom döfstumvärlden, föreningslivet, undervisningen m.m.” skrev redaktionen om övertagandet i 1939 års sista nummer. Sedan 1940 utges DT av SDR.

Kärt barn har många namn

● Det uttrycket stämmer väl in på Dövas Tidning. Inte mindre än sex gånger sedan 1891 har tidningen bytt namn. Först hette tidningen Tidning för Döfstumma från starten fram till 1944, därefter bytte man till De Döfstummas Tidskrift. 1950 ändrades namnet igen, då till Dövas Tidskrift och 1958 till SDR Kontakt. 1995 ändrades namnet ytterligare en gång, till Dövtidningen. Det nuvarande namnet Dövas Tidning antogs 2003.

Tidning för Döfstumma **1891-1944**
De Döfstummas Tidskrift **1944-1950**
Dövas Tidskrift **1950-1958**
SDR Kontakt **1958-1995**
Döv-Tidningen **1995-2003**
Dövas Tidning **2003-**

(I 53 år hette tidningen Tidning för Döfstumma, i 37 år SDR Kontakt.)

1155

nummer totalt har DT gett ut genom åren 1891-2016. Då har vi också räknat med alla dubbelnummer och specialtidningar, t.ex. jultidningar.

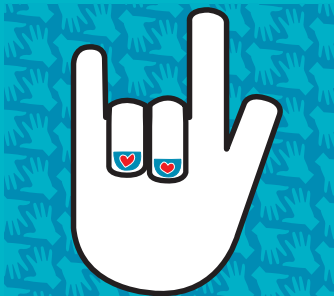
Teckenspråkiga företag och organisationer
gratulerar Dövas Tidning 125 år!

Västerviks
folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

mo GÅRD

formligen.se

Kandidatprogram i
teckenspråk och tolkning

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

Teckenspråkigt tolkbolag

tolkforall
.se

Det har funnits otaliga medarbetare som betytt mycket för Dövas Tidning, både döva och hörande. Här presenterar vi två medarbetare som betytt lite extra för tidningen. De båda har under många år format DT:s unika prägel som syns än idag: Gunnar Fondelius och Lennart Tjärnström.

Gunnar Fondelius gick mot strömmen

Gunnar Fondelius, var redaktör på DT i två omgångar (1899-1903 och 1907-1939) med signaturen G. F. eller R. S, var den som började ta in dövas nyheter i första hand i DT.

Döva kunde läsa vanliga nyheter i vanliga tidningar, resonerade han.

Han tog över tidningen 1899. 1903 lämnade han över redaktörskapet till Carl J.F. Lindh. Men när Lindh hastigt avlidit 1906 blev Gunnar Fondelius erbjuden att ta över redaktörskapet igen. Han tvekade men kände sig manad. Detta skulle betyda mycket för tidningens överlevnad. Den kom att få en mer journalistiskt driven profil under Fondelius.

Han gick i bräsch som redaktör för tidningen. För dövas sak – han kritiserade bland annat barnagan i dövskolorna, något som inte sågs med blida ögon av skolornas rektorer.

Gunnar föddes i Borås 1872 och gick på Manillaskolan i tre år. Han hade läshuvud och hade lätt för att lära sig läsa och läste högt för sina klasskamrater.

Efter Manilla hjälpte han sin pappa som var stadsfiskal i Borås med skrivelser. Han blev insatt i hur samhället fungerade vilket han senare drog nytta av i sitt jobb som redaktör. Han utbildade sig till typograf och jobbade på flera olika ställen innan han hamnade i Stockholm.

Som redaktör ville han ta in dövas nyheter. Annan läsning kunde döva läsa i vanliga tidningar, ansåg han. Och han gjorde tidningen till en tidning som speglade tidsandan och som var aktuell. Han reste runt och gjorde reportage. Han föreläste och var aktiv inom föreningslivet också. Han var styrelseledamot i Dövstumsföreningen i Stockholm i 30 år. Han var inte bara tuff och orädd, han var före sin tid också. Han skrev redan på 1910-talet om teckenspråkets grammatik och regler. Sedan 1908 hade han förstärkt redaktionen med medarbetare som grundaren Fredrik Schreiber tillsammans med en ung Oskar Österberg (den senare skulle bli känd som en teckenspråkets pionjär i Sverige när han publicerade det första teckenspråkslexikonet "Teckenspråket" med fotografier över 380 tecken). 1909 fick tidningen ett statsunderstöd om 500 kr/år, vilket inte täckte alla utgifter, men säkerställde att DT kunde ges ut i fortsättningen. Tidningen kom ut en gång i månaden och hade åtta sidor mot tidigare fyra. Och det tog fart. Under åren som följde, 1909-1912, satte tidningen rekord i spridning – upplagan tredubblades.

Barnagan i dövskolan. Under invigningen av Stockholms dövas förenings lokal på Katarina Bangata var stämningen kylig då Fondelius nyligen hade kritiserat barnagan på skolan i tidningen. Personalen på Manillaskolan var inbjudna och rektor Jungner kom fram till Fondelius och sa att det var farligt att skriva om sånt i tidningen.

Fondelius svarade:

– Jag är inte här som redaktör, utan som värd för gästerna. Då tog samtalet slut och rektorn fick snällt rätta sig i ledet, något som knappt hände på den tiden. Sådan var Gunnar Fondelius – orädd, kunnig och med en stark vilja att förbättra dövas situation. Efter 36 år, 1939, lämnade Fondelius tidningen. 1940 tog Svenska Dövstumsförbundet (nuv. SDR) över tidningen. Han gick bort 77 år gammal, 1947.

TOMAS LAGERGREN

REDAKTÖRER GENOM ÅREN			
1891-1892	Fredrik Schreiber	1970	Frans Husberg och Lars Kruth
1892-1895	Harald Berg	1971-1972	Beata Lundström
1896-1899	Axel F. Ericsson	1972-1973	Lars Kruth
1899-1903	Gunnar Fondelius	1974-1979	Malena Sjöberg
1903-1906	Carl J.F. Lindh	1979-1983	Per Jernberg
1907-1939	Gunnar Fondelius	1983-1984	Eva Cederquist (vikarie) och Lennart Tjärnström
1940-1944	C. Dan Andersson	1984-1994	Gertrud Högström och Lennart Tjärnström
1949-1969	Hugo Edenås		
		1994-2000	Göran Andersson och Lennart Tjärnström
		2000-2008	Birgitta Leufstadius och Lennart Tjärnström
		2009-2011	Åsa Möller
		2011-2016	Niclas Martinsson och Tomas Lagergren
		2016-	Niclas Martinsson

Lennart Tjärnström om
sin tid på tidningen:

Dövrörelsens stjärnreporter

Redan som tonåring blev jag intresserad av hur tidningar kom till. Jag var då idrottsintresserad och brukade bland annat köpa Idrottsbladet. Där fanns redaktör Torsten Tegner med ett härligt go i sitt skrivande.

Att jag själv skulle hamna på en redaktion kunde jag då inte ana. Jag var utbildad målare och aktiv i Örnsköldsviks dövas förening, bland annat som ordförande. När jag börjat studera in gymnasiekompetens på distans vid Statens skola för vuxna i Härnösand fick jag ett erbjudande från Sveriges Dövas Riksförbund om jag ville börja arbeta som journalist på dåvarande SDR-Kontakt.

När jag började var Per Jernberg chef för redaktionen och han blev både min mentor och arbetskamrat. En dag längre fram kom han till mig och sade att han skulle sluta på tidningen. Varför, undrade jag?

– Jag trivs bra här, men jag känner att om jag ska fortsätta krävs nästan att jag gifter mig med en döv kvinna, sade han.

Jag kom att sakna Per, mycket beroende på att han ville lära sig använda teckenspråk. Jag hade också haft flera fina arbetskamrater som jag har samarbetat med under årens lopp.

Under min första tid på redaktionen hade vi inte så mycket teknisk utrustning förutom skrivmaskinen och texttelefonen. Jag använde skrivmaskinen ända fram till i början på 1990-talet, då jag fick min första dator. Det var en stor skillnad.

Texttelefonen kom på 1980-talet. Det underlättade mitt arbete mycket, men jag kunde fortfarande inte ringa till hörande personer och myndigheter för de hade inte texttelefon då. Först efter några år kom Förmedlingscentralen FÖC och då förbättrades min arbetssituation ytterligare. Det gav mig så stort utrymme. Jag kunde då direkt ta kontakt med vem som helst. Det underlättade redaktionsarbetet avsevärt.

Här kommer några episoder från min första tid på SDR-Kontakt.

I början på 1980-talet hade Kristinaskolan valt att lokalintegrera högstadiet till Landgrensskolan i Härnösand. Jag skrev då en artikel och ifrågasatte syftet med integreringen av döva elever i denna skola.

Hans Tollgren, rektor på Kristinaskolan skrev på insändarsidan att det positiva i min artikel var bortglömt och skolans lärare Lars Abbén tyckte att mina rader misstrodde unga döva.

Här fick jag lära mig att jag inte hade varit tillräckligt objektiv. Jag levde nog för mycket efter mina egna värderingar. Lokalintegreringen blev kort – det visades att metoden inte skapade bättre kontakter mellan döva och hörande.

En av mina roligaste resor under mina första år gick till Kiruna. Färdas man norrut från Kiruna kommer man efter 20 kilometer till Jukkasjärvi. Där bodde Näver-Tore med Salmonson i efternamn, näverarbetare och utbildad skomakare. I bygden var han känd för sina näverarbeten.

När jag undrade hur det är att bo i glesbygd när man är döv, svarade Tore.

– Visst finns problem, men fördelarna att bo nära naturen är också stora. Tänk dig att åka till en liten fjällsjö och fiska. Att bara promenera och andas den härliga fjällluften känns skönt. Här i Jukkasjärvi finns ingen stress, men jag saknar döva vänner som jag kan använda teckenspråk med, sade Näver-Tore.

Jag har haft en fin tid på tidningen. De senaste åren arbetade jag tillsammans med Birgitta Leufstadius, hon var tuff, tydlig och duktig. Vi kom bra överens och var också mentorer åt Niclas Martinsson och Tomas Lagergren. Det är roligt att de nu formar Dövas Tidning tillsammans med Åsa Möller. De skapar mycket läsbart. Fortsätt med det.

LENNART TJÄRNSTRÖM, JOURNALIST OCH REDAKTÖR 1980-2008
(Texten publicerades i nr 5-2011)

Vad stod i DT 1891-1920?

1892: Amerikabrev

● Nära en miljon svenskar utvandrade till högkonjunkturens USA under perioden 1851-1910 på grund av fattigdom och jordbrukskris i Sverige. En av dem var Carl Skantz från Stockholm. Som ung flyttade han till Amerika 1891. Ett år senare skickade han ett brev till redaktionen från andra sidan Atlanten. Han hade hunnit se en del av USA: Frihetsstatyn i New York, Niagarafallen och fiskat i Mississippifloden med mera. När han klättrade upp på bergen i Colorado där han bodde råkade han ibland ut för små missöden som att falla på vassa kaktusbuskar. I hans hemtrakter kunde en snickare tjäna 4,5 dollar om dagen (ca 1025 kr i dagens penningvärde). "Att arbetare här kunna lefva bättre än i Sverige, det har jag sett såväl här som i de andra staterna", skrev han.

1911: Fler brev från Carl Skantz

● Carl Skantz postade ännu fler brev till redaktionen, som gjorde ett sammandrag 1911. Han var nu i Louisiana och försörjde sig genom att vara fotograf, jobba vid sågverk och banarbete. Det var stundtals tufft. Han vädjade till tidningen att införa fakta och inte låta sina läsare tro att döva kunde skapa sig rikedomar i USA bara genom att flytta dit. Det var precis som i Sverige. Några döva hade det gott ställt medan andra var fattiga. "Folk har för vana att se på en plats långt borta och inbilla sig att det är ett paradiset där i stället för att se sig omkring hemma, och där finna ett" skrev han.

1892: Döva bör ej gifta sig med varandra enligt Bell

● Telefonens uppfinnare, Alexander Graham Bell från USA, utgav en skrift 1884 där han avrådde från äktenskap mellan barndomsdöva. Anledningen var att de inte skulle riskera att få döva barn. Istället uppmanades döva att gifta sig med hörande eller vuxendöva som inte hade döva släktingar. Alexander Graham Bells uttalanden väckte starkt motstånd bland döva i Storbritannien och USA som menade att de hade rätt att gifta sig med vem de ville och att de inte säkert skulle bli lyckliga tillsammans med "fullsinnade" (hörande) makar. De menade också att det också var sällsynt att döva barn kom till i äktenskap mellan döva.

1896: Tragisk olycka i Bollnäs

● En grupp elever och personal från dövskolan i Bollnäs åkte på en båtutflykt i sjön Varpen den 22 augusti. Eleverna hade precis haft sommarlov och kommit tillbaka till skolan. De var på väg till en ö med ångbåten Ydale. Men så körde båten på en avsågad dykdalb (som användes för att förtöja båtar), kantrade och sjönk. Trots att många båtar kom till olycksplatsen var det för sent för tretton elever (elva flickor och två pojkar) och två vuxna från skolan. Tidning för Döfstumma hade en stor minnesruna om den omkomna döva husmodern och slöjdläraren, Axeline Prawitz, fru till rektor Prawitz.

1903: Handalfabetet visades för första gången i DT

● Det svenska handalfabetet, skapat av Manillaskolans grundare och rektor Pär Aron Borg 1808, visades för första gången på sista sidan i Tidning för Döfstumma 1903. Alfabetet var ett återkommande inslag under flera år. ▶

1908: Oskar Österberg höll föredrag om teckenspråk

● Döva Oskar Österberg, som utgav det första svenska teckenspråkslexikonet 1916, höll ett föredrag om teckenspråket på den första nordiska döfstumskongressen i Köpenhamn 1907. Tidning för Döfstumma redogjorde för föredraget. Oskar Österberg menade att teckenspråket var dövas naturligaste och lämpligaste språk sinsemellan och inte skulle få trängas undan till förmån för oralismen. Särskilt viktigt var teckenspråket för dem

som hade bristfälliga kunskaper i tal. Han hade sett hur lyckligt lottade döva som fick använda teckenspråk i dövskolan var (utanför lektionerna) – de var självständiga och hade starka karaktärer. Det kunde inte sägas om dem som inte fått använda teckenspråk. "Att beröfva dessa teckenspråk skulle vara detsamma som att fråntaga en enögd äfven hans andra öga, med den påföljd att han blefve fullständigt blind". Han menade att teckenspråket inte skulle få tryckas undan utan tvärtom få användas obehindrat i dövskolorna utanför skolsalen.

1910: Anställde döva för att inte höra statshemligheter

● Tidning för Döfstumma refererade en artikel ur The British Deaf Times om att en författare hade besökt den turkiska huvudstaden, Konstantinopel (i dag Istanbul). Han fann under ett ministersammanträde att betjänterna och sekreterarna var döva. Ministrarna kommunicerade med dem via handalfabetet. Anledningen till att döva anställdes var att de inte skulle kunna höra viktiga statshemligheter.

Svenska handalfabetet.

1910: Döfstumsstatistik

● Av 5 136 441 invånare i Sverige var 5 229 dövtumma år 1900. Av dem var 171 idioter, 36 sinnessjuka, 30 blinda, 12 fallandesjuka, 2 lama och 11 idioter, dövtumma och fallandesjuka på en och samma gång. En dövtum var den som fötts döv eller förlorat hörseln under de första levnadsåren.

1911: Döva pojkar värda mer än döva flickor i Kina

● Tidning för Döfstumma hade ett stort reportage om en dövskola i Chifu, en mindre hamnstad. Närmaste storstad var Shanghai. Den var grundad av amerikanen Anette Mills och för pojkar. En skola för flickor skulle byggas i närheten. I Kina ansågs pojkar vara mer värda än flickor. Det var vanligare att föräldrar dödade sina döttrar än söner, även när de var små, när de fick veta att deras barn var döva. Om en döv pojke ändå fick leva och sedan skulle köpa sig en hörande hustru skulle hans föräldrar betala dubbelt så mycket till hennes föräldrar som en hörande man. Men om föräldrar ville sälja sin döva dotter fick de inte mer än hälften för henne. Därför sålde de ofta sina döva döttrar att leva i synd och last. Då fick de mer betalt för dem.

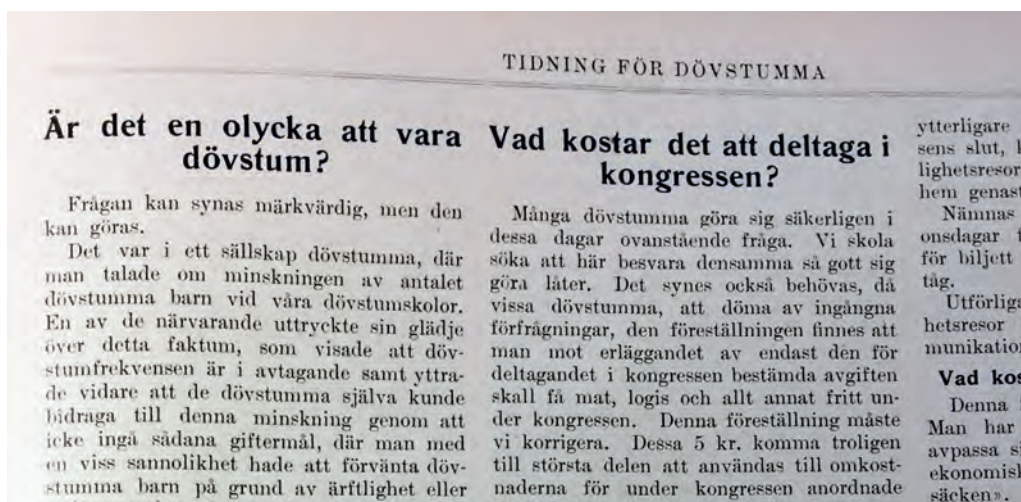
I den hårda verkligheten öppnade Anette Mills en skola i Chifu. Hon använde blandad undervisningsmetod, det vill säga både tal och teckenspråk (fingeralfabet och åtbörder som det stod i reportaget). Men Anette Mills ansåg att de barn som inte hade "större anlag" för att lära sig tala och avläsa inte hade någon nytta av talet. Särskilt då ett och samma ord på kinesiska hade många olika betydelser allt efter dess betoning. Därför måste man kunna betona rätt när man talade. Istället var teckenspråket att föredra.

1914: Döva sköts till döds under första världskriget

● Tidning för Döfstumma skrev att flera döva hade blivit dödade i Tyskland. Då hade första världskriget börjat. Anledningen var att vakterna trodde att de var spioner och att eftersom de inte stannade vid vakternas anrop sköts de.

I Sverige hade landstormen och en del andra trupper mobiliserats. De bevakade järnvägsbroar och järnvägsövergångar med mera. De hade också order och skyldighet att skjuta eller sticka ner var och en, som inte svarade på deras anrop. Några döva hade blivit tagna för att vara spioner i Sverige men de släpptes fria efter att de kunnat förklara sig.

Tidningen uppmanade döva att vara försiktiga när de passerade områden där vaktpostering fanns utsatt och genast stanna om de såg vakten anropa dem.

Förbluffande lika aktuellt 1912 som 2016. Vissa frågor är återkommande och ständigt aktuella, som den här från 1912. Vi publicerar artikeln i sin helhet:

Är det en olycka att vara dövtum?

● Frågan kan synas märkvärdig, men den kan göras.

Det var i ett sällskap dövtumma, där man talade om minskningen av antalet dövtumma barn vid våra dövtumskolor. En av de närvarande uttryckte sin glädje över detta faktum, som visade att dövtumfrekvensen är i avtagande samt yttrade vidare att de dövtumma själva kunde bidra till denna minskning genom att icke ingå sådana giftermål, där man med en viss sannolikhet hade att förvänta dövtumma barn på grund av ärftlighet eller andra orsaker, belysande påståendet med en del statistiska utredningar.

Då kom det nästan explosivt och med tecken till den högsta indignation i uttryck och åtbörder följande fråga från en av de närvarande:

"Vill ni att de dövtummas antal skall minskas?"

Den tillfrågade stod en stund nästan mållös inför denna oväntade, om en för honom obekant tankegång vittnande fråga.

"Naturligtvis", var svaret. "Är det inte en mycket stor olycka att vara dövtum?"

"Å, jag beklagar mig inte – är van vid att vara dövtum. Jag har många hörande vänner, som säga att jag är lycklig som ej kan höra". Och han berättade att dessa vänner beklagat sig över gatubuller, fabrikspipor, automobilsignaler, nattliga oljud, svordomar o.d. Vi märkte genast att vännerna visligen aktat sig för att framhålla allt det sköna och vackra örat kan uppfatta.

"Tycker de det? Nå, uppmana dessa edra vänner att gå till en doktor och bedja honom operera bort hörseln, och de skola inte vilja det för allt i världen, så oskattbar är hörselns gåva. Dövtumheten är en stor olycka och man måste utfinna alla medel för dess minskande."

En närvarande påstod skämtsamt att den besynnerliga tankegången hos den andre berodde på fruktan för ensamheten: han ville ej vara utan dövtumma, som han kunde språka med.

Men det hela visar att det finnes dövtumma, som icke taga sitt öde all för tragiskt, att de icke förmå fatta det mänskligt sett olyckliga i sin ställning. Och det är ju lyckligt för dem. Man känner endast olyckan, då man kan fatta den. Det är därför ej underligt att de olyckligast kännande dövtumma befinna sig inom kategorien de oegentligt dövtumma. Detta förmår mången egentligt dövtum ej att förstå, tvärtom: de skatta de oegentligt dövtumma mycket lyckliga blott och bart för den högre intellektuella bildning de senare kunna bestitta, och om de i jämförelse med dessa anse sig beklagansvärda är det på grund av lägre intellektuell bildning, ej på grund av dövtumheten i och för sig.

"Vi må slå vakt om teckenspråket försköna och fulkomna det"

Även Gunnar Fondelius försvarade teckenspråket.

Citat från Tidning för Döfstumma 1912

Vad stod i DT 1921-1950?

Man må taga klander med tålamod

"Vad angår tidningens redigering, får man taga klander mot densamma med tålamod. Ingen tidning undgår anmärkningar. Åsikterna om hur tidningen ska redigeras kan vara lika många som tidningens läsare. En kan tycka om polemiska artiklar, en annan om roliga historier, en tredje vill ha många notiser, en fjärde att man ska "skälla" på och vara "ovetig" mot dövlärares, en femte kan vara arg om han inte får en strunthistoria införd. Redaktören får försöka kryssa sig fram mellan de olika önskemålen. Allt som kommer in till tidningen är inte lämpligt att införas. Ofta är det för barnsligt, ibland obegripligt att få mening i o s v."

Sagt av Fondelius 1921

1921: Fondelius tar strid

● I DT 1921 kommer Gösta Wiberg med påståenden om ett landsförbund bildats, varvid Fondelius gick mot honom. Detta var uppe på agendan 1919, men inget förbund bildades då, menade Fondelius. Det resulterade i en följetong av insända texter mot varandra. Wiberg bad ett antal döva skriva under ett upprop och sände till Ecklesiastikdepartementet och ville att de skulle sluta betala ut DT:s statsanslag till den ansvarige utgivaren, Gunnar Fondelius, som skötte DT. Man ansåg att DT i privat regi inte hade rätt till statsanslag, utan att landsförbundet skulle få ansvaret för DT och därmed ersättning för denna. "Kungl. M:t" avböjde hans hemställan.

Gunnar Fondelius försvarade tidningens självständighet: "Att Tidning för Döfstumma får statsanslag utgör en viss garanti för att red. ej undertrycker andras meningar och åsikter, om de framförs i saklig form. Erhålles inget statsanslag bortfaller denna hållhake."

Enligt honom räckte inte heller ersättningen mer än till 2 ½ av de 8 nummer som gavs ut 1921.

1922: SDR bildas

1928: "Kongresserna – äktenskapsmarknader?"

● Så löd rubriken över en insändare i nr 11 det året. Personen som skriver är irriterad över hur mycket tid slösas: "En stor del av mötestiden användes till att stå i farstun och ute bak knutarna. /.../ Under dylika "möten" blir det god tid för kurtis och tanklösa förlovningar, som efteråt kunna kännas ganska sura och giva anledning till bitter, men för sen ånger."

Personen tycker att ansvaret borde ligga hos varje förening och person att se till att programmen ska vara värdefulla och att det går värdigt till. Insändaren avslutas med orden: "Ingen skall ha anledning att säga om oss: de döfstummas fester äro blott – äktenskapsmarknader!"

1931: "Alla döva om 100 år"

● Från New York meddelas, att Thomas Edison vid en fest, som man gav på hans 80-årsdag, sagt att han kände sig starkt övertygad om att alla människor – i varje fall i Amerika – skulle vara döva om 100 år på grund allt det "larm och den nervspänning som de moderna uppfinningarna leder till". Edison är som man vet alldeles döv, men påstår att han ser dövheten som en fördel då han därigenom blir befriad från att höra folk prata, står det. Hur kommer människorna då, om Edisons teori slår in, att kommunicera med varandra?

"Det komma icke att kunna höra vad som talas, skrikes i allt larm som om 100 år ska uppfylla världen. Människor måste bli labiologer (läppavläsare), men vem kommer att ha tid och ro att avläsa det man har att säga varandra? Avläsningen kommer att medföra mångahanda missförstånd. Nej, det säkra meddelsemedlet blir om 100 år teckenspråket och handalfabet. Teckenspråket blir då framtidens språk, och om alla människor här på jorden blir döva blir det internationellt. Framtidens döva kommer således att leva mitt i samfundslivet och /.../ upphäva de döfstummas isolering. Nutidens döfstumslärare som hava en motvilja mot teckenspråket komma om 100 år att ersättas av lärare som kunna åtbördsspråket, om icke för den döfstummas skull, så dock för att icke själv bli isolerad från de dövas samfund", fyller redaktör Gunnar Fondelius i.

Edison trodde att om 100 år skulle alla i USA vara döva p.g.a. allt larm och den nervspänning som de moderna uppfinningarna var skuld till.

1933: Tyska dövförbundet blir nationalsocialistiskt

● Den 13-17 april 1933 hade förbundet ett riksmöte där ledarna från distriktens förbund var närvarande. Huvudpersoner i omorganisationen var döfstumsöverlärare Ludwig Herzog från München och kollegan Fritz Albreghs från Berlin.

Riksstyrelsen utsåg Herzog till rikskommissarie för döfstumväsendet. Albreghs är de döfstummas rikskommissarie inom regeringen. En tredje blev kommissarie för döfstummpressen(!) i landet: Fritz Mehle.

"Envar är förpliktad till trohet. Den som begär ett fel avskedes genast", står det.

Förbundet hette nu Det Nationalsocialistiska Rikets Dövas Förbund i Tyskland.

1935: Döva skolungdomar anslöt sig till Hitler-Jugend

● Tidning för Dövstumma refererade ur den tyska dövstumtidningen att antalet arbetslösa döva hade nedgått från 2 000 till 1 000. Vidare hade döva skolungdomar anslutit sig till den nazistiska ungdomsorganisationen Hitler-Jugend. Den tyska dövstumtidningen ansåg att det var dövas största framgång under året.

1937: Hitlers tal tolkas

● Det tyska dövförbundets ordförande, dövstumlärare Ludwig Herzog, tolkade Adolf "Führern" Hitlers radiosända tal till teckenspråk i Münchens dövstumhem. Det var första gången som döva fick ta del av Hitlers tal på teckenspråk. I samma veva fick de ta del av riksdagens öppnande via radio. "Det var för alla en stor upplevelse", löd sista meningen i artikeln.

1939: En Deaf Gain-historia

● Tidning för Dövstumma hade en detektivhistoria. Här kan man tala om Deaf Gain (vad man vinner på att vara döv och vilka positiva effekter döva har på hörande):

En döv kund gick in i en butik för att köpa cigaretter. Han gick fram till disken och pekade på ett visst cigarmärke. Men så plötsligt stormade två män in med automatpistoler. De öppnade kassan och fann att det låg endast en dollar i den. "Var är resten av kassan? Raska på!" sade rånarna. Affärsbiträdet sa att det var allt som fanns i kassan. Men rånarna trodde honom inte.

Den döva kunden kunde teckna till sin fru som var utanför affären genom fönstret. Han tecknade "Rånare i butiken, telefonera till polisen".

Snart svängde en polisbil upp utanför dörren och två kraftiga poliser hoppade ur. De grep rånarna. Affärsbiträdet blev pafft men den döva mannen förklarade sedan varför på en lapp.

1945: Döv flykting överlevde nazistiska dödsläget

● Polska Mirgam Jetlieb överlevde ett av de nazistiska koncentrationslägren under andra världskriget. Hon kom till Sverige och vistades på ett vilohem i Småland. Där mötte hon två döva herrar, Oskar Sprinchorn och Algot Andersson från Osby. Hon berättade en hård och fruktansvärd historia. Allt började med ett sabotage på en fabrik där hennes döva man jobbade. Som repressalier för förstörelsen blev han och tre andra arbetare nedskjutna av nazisterna och själv hamnade hon i koncentrationsläger. Hon tyckte att Sverige var ett paradys jämfört med hemlandet där kriget hade kastat sin skugga och sa att hon för alltid ville stanna här.

1946: Döv brandman i Motala

● Döva brandmän är en raritet men i Motala fanns en döv brandman, Folke Wallenthin. Han anslöt sig till stadens borgarbrandkår med 30 medlemmar 1925. Till vardags arbetade han i sin fars plåtslagerverkstad och ryckte in vid behov. Motala hade lyckligtvis inte drabbats av några jättkatastrofer men en och annan stor eldsvåda hade hemsökt staden. Folke Wallenthins far och bröder var också brandmän.

Ett av de minnen han hade var att en ladugård brann ner och en stor kreatursbesättning blev innebränd. Då släckningsarbetet nästan avslutats skulle han rulla ihop slangen. Just som han lyfte slangrullen för att bära bort den till en av bilarna fick han till sin förskräckelse

se en tjur komma rusande. Han slängde slangrullen och sprang för att ta skydd bakom en bil. Där kunde han se hur tjuren stängde slangrullen. Några brandmän såg till att öppna dörrarna till ett skjul och så jagades tjuren in i detta varpå dörrarna slogs igen. Då hördes vilda skrik inifrån skjulet. En av brandmännen hade nämligen blivit inestängd tillsammans med tjuren. Lyckligtvis kunde han släppas ut.

Folke Wallenthin slutade som brandman 1946. Anledningen var att en ny brandstation skulle byggas i Motala och en fast yrkesbrandkår skulle finnas på plats. Den tog endast in "fullsinnade" (hörande) brandmän. Det var med stor saknad han lämnade brandkåren.

1948: Döva piloter i USA

● I Sverige fick döva ännu inte ta körkort 1948. Men i USA fick döva både köra bil och flyga. Totalt 16 döva piloter fanns i landet. En av dem var William Douglas Wilkens som studerade till handelspilot och flyglärare i delstaten Ohio.

1949: Lennart Nilsson först med körkort i Sverige

● I november 1949, efter sju månaders väntan på godkännande, erhöll Lennart Nilsson från Västra Helleberga, Klockrike i Östergötlands län körkort för bil. Detta under villkor att han bara fick framföra fordonet i Östergötlands län. För ändamålet hade bilen försetts med spegelanordningar (!) och godkänts av en bilinspektör. Han hade redan 1947 haft körkort – då för traktor. Han fick endast köra den inom en radie på 30 km.

1950: Carl-Gustaf Croneberg förste svensk på Gallaudet

● Som Hermodprivatist tog Carl-Gustaf Croneberg 1950 realexamen, mycket talar för att han var den förste i Sverige att klara denna examen. Inte nog med det, han skulle bli först att åka över till Gallaudet University i USA. Senare på 50-talet anslöt döva som Yerker Andersson och Jan Afzelius.

"Åtbördsspråket är i själva verket mycket mer användbart än gemene man i allmänhet tror, och dövstumma från olika länder kunna utan att hindras av olika modersmål ganska obehindrat samtala med varandra"

David Katz, professor i psykologi och pedagogik vid Rostocks och Stockholms universitet, citerad i Dagens Nyheter och Tidning för Dövstumma 1938.

Vad stod i DT 1951-1980?

1953: Professor Y. Andersson

● Yerker Andersson från SDR:s kongress i Norrköping 1953. Bildtexten löd: "Professor med skägg? Nej, bara Jerker Andersson från Stockholm. Till höger satt Elsa Nilsson, söt och nygift maka till tecknaren Göran Nilsson, Lund".

Yerker Andersson blev faktiskt sedan professor i sociologi efter avslutade studier och forskning vid Gallaudet och andra universitet i USA.

(Jerker blev ändrat till Yerker under hans tid i Amerika.)

1953: Wally Lindbergs rekord

● På 1950-talet seglade Wally Lindberg upp som en mångsidig idrottsskvinna – hon tog fyra medaljer på Världsspelen i Bryssel 1953 varav två var guld i längd och på 100 m, där hon sprang hem världsrekordet på 13,8 sek. De två andra var silver i diskus och brons i kula. Hon spelade också fotboll i div 2 och handboll i div 3.

Dövstum

Den 1 januari 1953 försvann ordet dövstum ur officiella texter. Detta efter att Skolöverstyrelsen beslutat att i fortsättningen använda ordet döv.

1955: Lars Kruth ordförande

● Det var inte självklart att Lars Kruth skulle väljas till ordförande på SDR:s kongress i Östersund 1955. Valberedningen föreslog att Gösta Wiberg från Göteborg skulle bli omvald som ordförande. Men han tog tillbaka sin kandidatur. Istället ställde Lars Kruth och Osvald Dahlgren upp som kandidater. Efter en sluten omröstning fick de båda lika många röster var: 20 röster. Osvald Dahlgren valde dock att dra sig tillbaka till förmån för Lars Kruth som hade suttit i SDR:s styrelse sedan 1951. Därmed blev Lars Kruth vald till förbundets ledare, endast 35 år gammal.

Han kom att bli en av dem som starkast försvarade teckenspråket och betytt mest för SDR och döva i Sverige. Han var ordförande 1955-67 och 83-86 och hade också andra tjänster hos SDR, t.ex. som studiekonsulent.

Lars Kruths ledartexter:

Vikten av PR

1962: "För att bland den stora allmänheten och tidningarna för de dövas sak måste förbundet på ett helt annat sätt än förr gå in för public relations. Detta ord som man brukar förkorta till P.R. och är ett sammanfattande ord eller namn på de kontakter en organisation har med allmänheten, pressen och myndigheterna samt den planmässiga påverkan av dessa kontakter, med vilken man söker vinna största möjliga fördel för organisationen"

Sluta förfölja dövas teckenspråk

1965: Lars Kruth undrar i sin ledare varför man ännu förföljer dövas teckenspråk. "Motståndet mot teckenspråket beror främst på att pedagogerna påstår att det ödelägger talspråket. Detta påstående härstammar från Samuel Heinicke (1727-1790) och detta påstående verkar än i dag trots att det aldrig blivit vetenskapligt bevisat. En annan källa till motstånd är föräldrarna och dessa motstånd beror nog främst på att dövheten är ett säreget handikapp som inte syns. Det enda som gör att man kan se om vederbörande är döv är just teckenspråket och detta blir då i föräldrarnas ögon en symbol för barnets handikapp".

Officiellt erkännande av teckenspråket

1974 Lars Kruth, studiekonsulent för SDR, skrev att han såg Skolöverstyrelsens beslut att inrätta en teckenspråksnämnd med uppgift att vårda, utveckla och normera dövas teckenspråk som ett officiellt erkännande av teckenspråket. Sista stycket i texten lyder:

"För hela teckenspråkskommittén (SDR:s) har arbetet nu blivit mycket roligare och meningsfullare därför att vi nu fått en teckenspråksnämnd efter beslut av Skolöverstyrelsen och det borgar för att arbetet med att utveckla vårt teckenspråk aldrig kommer att upphöra". Märk de sista orden. Så rätt han hade.

1981 kom det officiella erkännandet av det svenska teckenspråket i riksdagen. Läs mer på sid. 18-19.

1961: Carlborgsons gård

● Carlborgsons gård i byn Västankvik utanför Leksand köptes av Dalabygdens Dövas Länsförening 1961 och blev snabbt populär bland döva. SDR blev huvudägare 1963. Samma år blev gården ett uppskattat bildnings-, rekreations- och kulturcentrum för döva i hela landet. 1969 blev gården döpt till Västankviks folkhögskola och en filial till Fornby folkhögskola. Elevhemmet Norrlandsgården blev samma år invigt med 12 rum och kurslokaler i källarplanet. Norrlandsgården kunde byggas tack vare generöst stöd från Arbetsmarknadsstyrelsen. Västankviks folkhögskola fortsatte att med AMS stöd byggas ut fram till 1975. Under de åren kom två nya elevhem till: Götalands- och Svealandsgården.

1978 blev skolan självständig med SDR som huvudman. En rad döva, hörselskadade och hörande har studerat och deltagit i läger där genom åren. Det har getts kurser i teckenspråk, teckenspråkstolkning och dövmedvetande.

1963: Första realexamen

● 1961 tog den första klassen döva elever realexamen vid Blockhusudden på Djurgården i Stockholm efter fyra års studier. Flera kända döva profiler har gått där som Lars-Åke "Låw" Wikström, Gunilla Wågström Lundqvist och Uldis Ozolins. Realskolan var frivillig för dem som gått dövskolan och den skolformen kom sedan att ersättas av dagens gymnasium.

1963: WFD-kongress i Sverige

● Egentligen skulle Turkiet ha arrangerat WFD:s fjärde världskongress 1963 men avsade sig värdskapet av ekonomiska skäl. Istället tog sig Sverige an den globala konferensen 17-21 augusti. Cirka 1000 deltagare från 36 länder kom till Folkets hus i centrala Stockholm. Statsminister Tage Erlander invigde den. Världskongressen hade föregåtts av ett ungdomsläger i Leksand med 160 personer från nio länder. SDR blev medlem i WFD 1955.

1966: SDR Kontakt räddas

● SDR:s ordförande Lars Kruth meddelade under kulturdagarna på Carlborgsons gård (i dag Västankviks folkhögskola) att SDR Kontakt måste läggas ner av två anledningar. Det var att annonsintäkterna hade sjunkit successivt och att satsningen på en egen kursgård i Carlborgson hade slukat de små slantar SDR hade.

Förbundsstyrelsen gjorde en resolution. Den lydde bland annat: "När nu detta enda kontakt- och förmedlingsorgan för de döva upphör blir isoleringen akut för denna i kulturellt avseende

mest eftersatta grupp bland landets handikappade". Det väckte uppmärksamhet i media. Björn Holmberg från Hova ringde SDR och erbjöd sig att finansiera tidningen med annonser. Det, och att Skolöverstyrelsen gav ett bidrag på 30000 kr, gjorde att tidningen inte behövde läggas ner. Björn Holmberg är fortfarande en av DT:s annonssäljare.

1967: Rally & SDR:s kongress

● Sveriges Dövas Motorförbund passade på att hålla sin årliga mästerskapstävling i samband med SDR:s kongress i Luleå. Gunnar Renner segrade i kongressrallyt med sin fru Lisa som kartläsare. Bland tävlingsförarna fanns också kvinnor. Förarna skulle köra i en 25 km lång slinga runt Luleå och svara på trafikfrågor av vanlig körkortsklass vid sex kontroller.

1967 var det år som Sverige gick över till högertrafik. Då sändes trafikinformation på teckenspråk på tv. Att teckenspråk syntes på teve var ovanligt på den tiden.

1970: Tårar på Uppsalamötet

● SDR ordnade en informationskonferens i Uppsala i maj 1970 om kommunikationsproblem och inlärningsmetoder. En av målgrupperna var föräldrar till döva barn. Utmaningen var att nå dem då hörcentralerna av sekretesskäl inte kunde lämna ut deras adresser. Istället annonserade SDR i tidningar m.m. Resultatet blev att 200 föräldrar anmälde sig. Hörselvårdskonsulenter, lärare och tolkar kom också. En av de föreläsare som gjorde det största intrycket på åhörarna var överläkare Terje Basilier från Norge. Han framhöll med skärpa hur viktigt det var att döva barns föräldrar lärde sig teckenspråk så att de fick full kontakt med sina barn. Efter hans föredrag ville applåderarna aldrig ta slut. Vuxna dövas ögon fylldes med tårar – äntligen fick de en förklaring till sin svåra och tunga barndom.

1973: Brita Bergman forskar

● Brita Bergman från Stockholms universitet skrev om teckenspråkets lingvistiska status i SDR Kontakt 1973. Hon skrev bl.a. att det var "helt ofattbart", som hon uttryckte det, att teckenspråket tidigare inte ägnats mera seriöst intresse då det var dövas huvudsakliga kommunikationsmedel. Vidare skrev hon att teckenspråk är ett språk. 1972 startade teckenspråksforskningen vid Stockholms universitet med stöd av Skolöverstyrelsen. Den gick ut på att undersöka teckenspråket och ge det en beskrivning.

Forskningen, som under 1970-talet knöt till sig flera personer, var en av de viktiga pusselbitarna till riksdagens erkännande av teckenspråket 1981. Den första universitetskursen i teckenspråk startade 1979.

1974: Tisdagskul med Manne

● Med start 1974 sändes tv-programmet "Tisdagskul med teckenspråk" där clownen Manne gjorde tokiga saker på både teckenspråk och tal. Programmet kom att bli en riktig långkörare, visades ända fram till 1986. En undersökning visade att hörande barn inte tänkte på att Manne använde teckenspråk i programmet. 70-talet var ett betydelsefullt decennium för tv på teckenspråk med program som "Att se vad andra hör" och "Upp med händerna".

1980: Första texttelefonen

● Nu kunde döva äntligen få en texttelefon efter en tids försening hos Televerket som fritt hjälpmedel. Texttelefonen kom att kallas för Svarta Maja på grund av sin färg. Bildskärmen var 9 tum (jämförbar med en vanlig surfplatta). I samma vecka kunde döva med sina texttelefoner ringa hörande via Televerkets förmedlingscentral, förkortad FÖC. Öppettiderna var 8-21 måndag-lördag och 9-15 söndag (i dag är tjänsten öppen dygnet runt).

TIDNING FÖR DÖFSTUMMA.

N:r 0.

Utgifvare:
Fredrik Schreiber.

LUND, den 6 Juni.

Lund 1891.
M. Rahms boktryckeri.

1891.

Anmälan.

Tidning för döfstumma, som i dag utkommer såsom profnummer, vill sträfvä för att uppfylla en bland många döfstumma länge hyst önskan.

Dess uppgift är att verka för upplysning och att söka framdraga allt, hvad som kan vara af intresse för de döfstumma, så att det kan föra nytta och glädje med sig.

En stor uppmuntran skulle det derför vara för de döfstumma, hvilka satt sig i spetsen för detta företag, om alla döfstumma och andra intresserade vänligast ville taga emot detta blad och för den goda saken teckna sig för minst halfärig prenumeration.

Då abonnementspriset är beräknadt billigt är företaget ganska kostsamt, men vi lefva i hoppet om, att bladet efter utståndna motigheter dock må få god framgång och vinna allas sympati. I denna förhoppning vilja vi sträfvä.

Hvarje litet bidrag, af hvad natur det än är, mottages med största tacksamhet och med den öfvertygelse att det gnagnar en sak, som i sanning är värd att befrämja.

Redaktionen.

Tidning för döfstumma,

tillagnad vänner, gynnare och
anhöriga af döfstumma,
utgifven och redigerad
af

Fr. Schreiber,

utkommer den 15 hvarje månad och kostar till årets slut 1,25 (postporto inberäknadt) för Skandinavien.

Annonspriest är 10 öre korpusrad. Dödsannons 1 kr., födelse-, förlofnings-, vigsel- och gratulations-annonser 50 öre. Vid längre annonsering lemnas rabatt.

Bref, meddelanden, prenumeration o. d. adresseras till

Tidning för döfstumma.
Lund.

Hvad vilja de döfstumma?

af

S. N. Loew.

Öfversättning af Fr. Schreiber.

Sedan talspråket under uttryckligt uteslutande af tecken blef infördt i de land, hvarest hittills abbé de l'Eppées metod herrskade, gör

det sig gällande i vida kretsar ibland de döfstumma en önskan, hvilken alltid sökt tråda kraftigare framför teckenmetodens användande. Det är ju också lätt att förstå, ty der kommer ju i betraktande det spörsmål, som egnar sig till att påverka utbildningens art och väsende hos de döfstumma, att försöka uttrycka sig på ett mera lättfattligt sätt än genom teckenspråket. Icke heller kan detta nekas, att mången falsk uppfattning uppstår om teckenmetoden inom döfstumlärarnes krets, men också djuptgående villfarelser om talspråket hos de döfstumma. Lärarne förkastade fullständigt tecknen vid undervisningen, liksom den under år 1881 i Mailand (Italien) afhållna „Döfstumlärarekongressen“ har förkunnat för hela världen; men ändock har en hvar döfstum lärt att känna tecknandet som ett oundvikligt hjälpmedel vid den pågående undervisningen. Också är det många döfstumma, hvilka betrakta undervisningen i talspråket för öfverflödigt, men ändock är detta i sin fulla rätt, som hufvudändamålet och kronan i döfstumundervisningen. Talspråket är en härlig Guds gåfva, hvilken många döfstumma icke riktigt förstå att skatta och värdera högt nog, derför att det ej är dem förunnadt af ödet, att helt och hållet kunna glädja sig öfver besittningen deraf.

Jag förmår icke att fatta, huru de, hvilka intressera sig för Heinrichs metods fortfarande bestånd, kunna misskänna tecknens välgörande inflytelse vid undervisningen. För att förstå ett muntligt meddelande behöfves en noggrannare uppfattning af dess andliga innehåll genom tonerna, med hvilka det blifvit meddeladt. Tonerna allena dana förbindelsen mellan uppfattningen och förståndet, de verka som ljudvågor tillika andligt väckande. Talspråket hänföer icke ett meddelandes andliga innehåll till den döfstummes hjerta, eftersom naturen har nekat de döfstumma uppfattning af ljudet.

När naturen på den ena sidan har satt en brist, så har den på den andra sidan ersatt denna. Således äro tecknen en ersättning för förmågan att uppfatta tonerna. Tecknet är för den döfstumme hvad känslan är för den hörande; det är det som gör det möjligt för den döfstumme att fullständigt uppfatta ett begrepp. Talspråket, fullstän-

diggjordt medelst tecken, är mera än inbegreppet af kraft och stoff och uppenbarar i det hela taget för den döfstumme språkets väsen. Talspråket är så till vida nyttigt, som det väl må göra det eller detta i begränsningen af ordets ordningsföljd uppfattlig, men deremot skall det ytterst försvåra uppfattningen af en förändrad sats så ofta som den döfstumme är hänvisad blott till att afläsa efter munnen, ty då beror detta på munnens korrekta rörelser.

Med tillhjälp af talspråket allena, skall den döfstumme aldrig förmå att uppfatta om t. ex. orden: „Kom hit!“ äro uttalade i en befallande, bedjande eller tvingande mening, ty munnens rörelser äro i alla dess skiftningar desamma. Först när tecknen komma till och fullständiggöra det talade, skall hvarje fin vexling i tonfallet blifva klar för honom, liksom tonerna för den hörande. Eller om man säger till den döfstumme: „Sag till Leopold, att han i afton kl. 6 skall vara i kansliet“, skall denna sats utan besvär blifva förstådd. Men något annat är det om man t. ex. säger till honom: „Den Rank'ska historieförskriften utmärkte sig för en sällspord kraft i karaktersskildringen af ingripande personligheter!“

Nog skall han också lätt kunna läsa denna långa sats, men näppeiligen uppfatta meningen deraf. Detta är ju lätt begripligt. Ty för att hafva uppmärksamheten fäst vid att läsa orden riktigt, måste han ju förlora hvarje möjlighet att förstå meningen. Komma här tecknen till, skall talspråket också i sådana fall låta honom uppfatta den åsyftade meningen.

(Forts.)

Der bortom.

Ofta som liten han höra fick
Sagan, som aldrig ur minnet gick,
Underligt, underligt fager:
Der bortom hafvet ligger en ö,
Der natt ej finnes, ej finnes snö,
Men alltid rosande dager.
Der är hvar hydda ett fadershus,
Der är hvar låga ett juleljus
Och tiden far som ett värvindssus
Der bortom.

Sedan som vuxen han höra fick
Sanning, som aldrig ur minnet gick,
Skärande, skärande bitter!
Hemmet och jullet svunno bort,
Vintern blef lång, och sommarn blef kort,
Och rosandeglansen ett glitter.
Men han behöll dock i mörknad håg
En glimtande aning kvar, som såg
Med längtan efter det land, som låg
Der bortom.

Anna Knutson.

LUND, den 6 Juni.

Till föreståndare för fjärde döfstumskoledistriktet i Venersborg är utsedd föreståndaren för statens döfstumskola för öfveråriga i Skara, fil. kand. Fr. Nordin.

Vid tredje distriktets döfstumskolor i Lund och Karlskrona anställes årsexamen i den förstnämnda den 12 och i den sistnämnda den 15 juni.

Elevernas antal vid fälskolan i Lund är 95, deraf 59 gossar och 36 flickor, och vid skrifskolan i Karlskrona 38, deraf 22 gossar och 16 flickor.

För medellösa elever lemnas numera jernvägsbiljetter till halfta priset å samtliga jernvägsstationer inom Skåne och Blekinge.

Döfstummissionär P. Nordlander har från nyarett besökt följande städer: Göteborg, Halmstad, Varberg, Falkenberg, Helsingborg, Wexjö, Kalmars och Kristianstad. Inalles 200 döfstumma hafva bevisat hans möten och begått h. h. nattvard.

Från den 26 maj—24 juni vistas han i Malmö.

Derefter anträdde färden till Varberg, Halmstad, Göteborg, hvarest han, efter att här hafva hållit möte ämnar en kort tid besöka Porla helsobrunn, hvarefter resan vidare fortsättes till Borås, Motala, Norrköping, Södertelje och Stockholm, der han stannar till efter nyåret.

Till en understöds- och själfhjelpsförening för döfstumma, omfattande uteslutande Skåne, hålles nu som bäst på med insamling af medel till grundfond.

Angående dess uppkomst m. m. lemnas upplysning i nästa nummer, då det blir 1-årsdagen af dess förberedelse.

Svåra följder af lek. Under lek med pilskjutning råkade för någon tid sedan en 16-års yngling, son till en grufarbetare i Kallmora Norberg (Vestmanland), att få en nedfallande pil, efter hvilken han skulle spana i luften, midt i ena ögat, så att detta utslogs. I det andra ögat instälde sig derpå värk, så att synförmågan äfven på detta förlorades. Härefter angreps hörselgåfvan, så att den olycklige gossen är både döf och blind. Han vårdas nu på Manilla institut.

Hvilken olycka det är att kunna tala, men icke höra och se, kunna vi förstå deraf. En sådan blind och döf kan undervisas endast efter handalfabetsmetoden och kan endast förstå handalfabetssvar.

Att tvenne döfstumma knyta hymmens band är numera inte sällsynt utan ganska vanligt. Inom Lunds samhälle hafva tvänne par nyligen firat sina bröllop och ett par väntas snart komma att följa exemplet. Tvänne äkta par finnas också redan för länge sedan boscatta härstädes och omkring ett 50-tal på skilda delar af Sverige.

Någon lag angående förbud mot detta fins ej och torde kanske ej komma att tillämpas på länge eller kanske — aldrig. Åtminstone kunde väl förbud göras mot äktenskaps ingående bland de mindre begåfvade, ty hur kunna de förstå att uppföstra och sköta sina barn? Hur tro läsarna att barnen tycka om det redan då de uppväxt något? Den som skrifvit detta, har från en son till döfstumma föräldrar hört att denne är mycket ledsen derför och blygs bland sina kamrater. Ja, man kan beklaga sådana barn, hvilka ej kunna hjälpa att de kommit till verlden genom dessa.

En lag mot detta sistnämnda finnes redan för länge sedan i Frankrike.

Sport. Bland de döfstumma gifves det här och der intresserade för sport. En i Lund bosatt döfstum vid namn N. J. Berggren har gjort jemförelsevis långt utsträckt färder inom skånska bygder.

Pingstdagen gjorde han en utfärd från Lund till Helsingborg och åter på bicycle

och red med en timmes uppehåll den 10 mil långa vägen på en tid af 12 timmar.

Sjelfmord. Rektorn vid statens institut för öfveråriga döfstumma i Bollnäs, doktor Carl Kirkegaard Ekbohrn adfagtog sig den 9 sistl. maj medelst morföförgiftning. Hårom läses vidare i Söderh. Tidn.:

Anledningen till den förtviflade gerringen är af mycket sorglig art. På fredagsaftonen den 8 maj anlände till institutets direktiön i Bollnäs telegrafisk order, att Ekbohrn skulle, af orsak som ej kan i tryck nämnas, uppsägas från sin tjänst. Underrättelsen blef på lördagsmorgonen Ekbohrn delgifven och denne med sitt stolta, häftiga lynne ville hellre söka döden än bära följden af sina sedliga förvillelser.

Ekbohrn var vid sin död en man i sina bästa år. Han var högeligen excentrisk och gaf ofta i kraftiga ordalag uttryck för en starkt utvecklad själfkänsla, men var en ovanligt kunnig och verserad person, som under vidsträckt resor i Europa och äfven Nordamerika förvärfvat insigter och erfarenhet. I lefvande språk egde han framstående skicklighet, särskildt i franska, som han behandlade nästan som sitt modersmål. Som döfstumlärare hade han högt anseende både i Sverige och utomlands och rüte i denna egenskap ett vackert erkännande i den hederstitel af doktor, som han erhöi vid en döfstumlärarekongress i Milano. Han innehade äfven titeln hofsekreterare samt den turkiska Medjidieorden.

Den afidne sörjes närmast af två bröder.

I hemmet för döfstumma.

Inom den lummiga parken med dess blomsterhöjda träd tedde sig det solbelysta institutet i Lund så hemtrefligt och angenämt. Derute voro gångarne finkratade och derinne var det putsadt och siradt med blommor och grönt i korridorer och lärum.

De små hade iklädts sina klädsamma, ljusa dräkter, lärarne gingo ut och in i svart frackkostym och hvit halsduk och det hvimlade i salarne af högtidsklädda fränder och vänner till de små vanlotade och dem, som ledt deras stappande steg inom kunskapens vita fält.

Hvart man än blickade hän låg det på samma gång sol som tårdränkt dimma i blicken.

Det var examen. Lärare och lärjungar skulle inom en timme kunna fritt njuta af sommarens lifgivande kraft men också skulle de, som under terminens långa timmar kommit hvarandras hjertan närmare, skiljas för en god tid, kanske för alltid.

Ännu pågick examen i de olika klasserna. I den första af dem stod en lärare med gräsprängd, lockigt, mörkt hår, glasögonen ett stycke ned på den rörliga näsan och ett par nedhängande mustascher under de skarpa, grå ögonen.

Gossarne och flickorna följde med blicken hvarje rörelse af honom och ett leende lekte ibland kring deras läppar, när han stoppade en dugtig pris i „krut-hornet“.

Bland åhörarne satt en gumma från landet. Hon förstod icke ett enda af de tecken, som ställes till hennes lilla älskling, hennes enda dotterbarn.

Men om barnets läppar icke kunde frambringa annat än afbrutna, stötvisa, otydliga ljud, så talade dess ögon ett så mycket mer lefvande språk.

Det låg så mycken kloket, så innerlig hjertvärme i dess klara, lifliga, strålände ögon, att det började brinna i den fattiga gummans barn och en och annan tår begynte skimra i ögonvrån.

Ack, den lilla, stackars döfstumma var gummans stolthet och glädje. Det kände hon i dag mer än någonsin, och ett hjertligt tack, en uppriktig bön för barnen

och deras lärare steg upp mot höjden med den suck, som trängde sig öfver hennes visnade läppar.

Barnet, det af naturen styfmoderligt behandlade barnet hade i sin själ, som slog ut som en rosenknopp i våren, fått nedlagda frön, hvilka en gång skulle spira upp och bära frukt för tid och evighet.

Så gaf det tecken till att uppvinnigen var slutad för dagen. De små reste sig med fart. Gumman tog sin lilla flicka vid handen och under hjertliga handtryckningar vandrade de ut i parken, der solstrålarna i knippen af guld slade sig fram genom trädens kronor och blom-morna doftande vaggade för vinden.

K. E. H.

Från Amerika.

Godt hufvud. Axel Amundson är namnet på en svensk, döfstum gosse å döfstummeinstitutet i Salt Lake City, Utah, hvilken för 3 år sedan, jemte sina föräldrar, kom till Ephraim, hvarest hans föräldrar ännu äro bosatta. Det märkvärdiga med honom är att han på otroligt kort tid lärt sig „tala“ engelska medelst fingerspråket, på hvilket han med stor lätthet uttrycker sig på svenska. Då man talar till honom, frågar han om han skall svara på svenska eller engelska, och han svarar alltid rätt utan att i minsta mån uppblanda språken. Att han kunnat lära sig engelskan är ett underverk.

Fattig i lifvet, rik i döden. Nära Sheeley station, Nebr., bodde en döf skräddare vid namn Hans Petersson, men han bor der ej mer, ty för någon tid sedan kallade dödsbudet honom hädan. Dagen efter han utandats sin sista suck anlände underrättelse från Stockholm, att ett arf på omkring 30,000 dollars fallit på hans lott efter en afidne morbroder derstädes. I allt sitt armod dog han sig själf ovetande en förmögen man.

Äggen.

Ett kapitel ur äktenskapets historia.

Att koka ägg är som bekant icke något synnerligen lätt sak. Dessa märkvärdiga hönsprodukter hafva mången gång sina små nycker. Än blifva de för lösa, än för hårda, sällan som man önskar.

Charles Pettersson skulle också komma att skörda bittra erfarenhetsrör i detta afseende.

Han hade nyligen blifvit gift, och hans hustru hette Anna. Deri är nu inte något märkvärdigt, ty det finnes säkerligen många Charles Petterssöner, som bekläda värdigheten af ung äkta man och hvilka hustrur heta Anna. Men denna Anna skilde sig i ett afseende från de flesta andra Annor: Hon tyckte nemligen inte om löskokta ägg. Det var mycket beklagligt! Och det var i detta fallet så mycket beklagligare som Charles, såsom vi nu vilja taga oss friheten att kalla honom, hyste samma antipati mot hårdkokta ägg.

Det var, som hvarje tänkande meniska torde medgifva, en högst vanskelig situation. Då det unga parets bröllop just egde rum vid påsktiden, kommo under de första veckorna hvarje dag ägg på bordet, men dessa voro — det måste vi säga till fru Petterssons klander — alltid så hårda som sten. Charles var nära att förtvifla.

— Gumman lilla! sade han en vacker dag till henne, då de vanliga fyra äggen på frukostbordet voro hårda som granitkulor och derför förtärdes af den unga frun allena. — Hustru min, det kan inte länge fortåra på detta sätt. Jag kommer ju eljest att svälta ihjel. Du åter äggen, och jag måste nöja mig med bif, hummer i mayonnaise och hvilka andra mindre närande rätter du sätter på frukostbordet — det vill jag inte längre!

Från och med morgondagen kokar jag själf äggen.

— Du! utbrast den unga husmodern och skrättade högt, du! Vill du koka ägg? Tror du verkligen, att du kan det?

— Javisst så ja! svarade han tillitsfullt — jag skall nog få dem lösa. Var du bara lugn!

Och han reste sig från bordet och gick till sina göromål.

Om kvällen kom han segerstolt hem, ty han hade af en af sina vänners hustru låtit gifva sig litet teoretisk undervisning i den ädla äggkokningskonsten, och han visste, att man skulle lägga de motsträfviga små tingestärne ned i kokande vatten och låta dem koka i fyra minuter; då skulle de just vara sådana som han tyckte om att äta dem. Han glädde sig ordentligt åt den förestående njutningen.

Nästa morgon var den unga frun ovanligt tidigt sysselsatt ute i köket. Men då de ju ännu icke höllo någon piga, låg det egentligen icke något iögonenfallande deri. —

Då tiden till frukosten närmade sig, kom Charles mycket riktigt ut i köket och sade:

— Har du nu varmt vatten på elden, gumman min?

— Ja, gubbe, svarade hon vänligt, det är just nu i kok!

— Det var skönt! Och vill du nu säga mig, hvar du har äggen.

— Här äro de, sade hon med ett leende, der är precis ett tjög. Kanske vill du koka dem alla på en gång?

— Nej, visst inte, blott som vanligt, en fyra — fem stycken!

Och han tog fyra välformade ägg upp ur nätet och lade dem ned i vattnet, som sjöd muntert öfver elden. Samtidigt tog han fram sitt ur och såg med spänd uppmärksamhet på sekundvisaren.

Den unga frun såg på med ett lugnt leende. Då de fyra minuterna gått, tog han triumferande kastrullen af elden, hælde det kokande vattnet i vasken och skruvade på kranen för att, som hans väns hustru likaledes rådt honom, komma skalet att lossna, och — nu voro de löskokta äggen färdiga!

Skälfvande af otålighet kunde han knappt vänta till frukostbordet var dukadt. Han hade icke väl satt sig till bords, förrän han störtade sig öfver äggen.

Krasch! krasch! Ett kraftigt slag med kniven, och det första ägget låg i två hälfter framför honom på tallriken. Det var *stenhårt*! Charles såg ytterst förbluffad ut. Skulle han kanske hafva begått ett eller annat fel — kanske vid "afkylningen" af dem. Nå, det kunde man ju snart komma till klarhet öfver. Han försökte ett nytt ägg. Samma historia — hårdt som ek. Nummer tre — fyra — alldeles det samma. Hm, hm! Oförklarligt!

Den lilla frun hade emellertid suttit så lugnt som helst och sett på.

— Nå, gubben min, hur är det fatt? Nu äro de väl som du vill ha dem?

— Nej, uppriktigt sagt, stammade han förlägen, jag måste visst hafva begått något fel vid kokningen eller afkylningen — de äro inte riktigt lösa.

— Stackars gubbe, det gör mig verkligen ondt!

— Ja, mig också!

Men plötsligt reste han sig beslutsamt — ty han var ju en man — och sade:

— Vet du hvad — jag vill försöka ännu en gång. Öfning gör mästaren! Rom bygdes inte på en dag! — Denna gång skall jag nu *inte* afkyla dem, sade han listigt, då de fyra minuterna gått, och så kommo då äggen denna gång på bordet utan att hafva blifvit "afkylde".

Men märkvärdigt nog: De nykokta äggen voro allesammans lika hårda som de andra. — Fru Anna beklagade uppriktigt sin stackars man och yttrade, att det enda hon kunde göra var att själf äta alla åtta äggen. Det var, som en

och hvar måste medge, en temligen ringa tröst. —

Men Charles skulle icke hafva varit en man och herre i huset, om han redan vid det andra misslyckade försöket hade uppgifvit tanken på att ändligen en gång få löskokta ägg. Han sprang därför åter upp från sin stol och utbrast:

— Nu har jag det! Har du dubbelsyrdt natron i huset?

— Ja visst har jag det gubben min!

— Gif mig då resten af äggen och litet natron. Ty jag kommer tydligt ihåg, att min mor alltid brukade säga: "Då man vill ha maten riktigt mör, skall man lägga litet natron i den!"

Och han lade natron i. En hel hand full. Nu måste då de förbistrade äggen ändligen bli goda. Det skulle eljest gå underligt till! — Men det gick verkligen också underligt till, äggen ville icke blifva bra! De voro lika hårda, om icke hårdare än de föregående. Den präktiga lilla fru Anna beklagade nu sin man af uppriktigt hjerta.

— Käre Charles, sade hon i sin mildaste ton, lägg blott inte detta lilla missöde på hjerta! Att koka ägg är minsann inte så lätt!

— Nej, det medger jag villigt, svarade han nedslagen. Kokkonsten är verkligen svårare än jag trodde.

— Godt. Men därför får du också inte banna mig, om den ena eller andra rätten inte skulle vara efter din önskan.

— Ja, det lofvar jag att aldrig göra mera. Det svär jag!

— Och i köket kommer du heller inte mera. Du ser ju, att det inte blir bättre för det!

— Nej, jag ger dig mitt hedersord på, att jag aldrig mera skall titta i dina grytor.

— Nå, det tycker jag om! Och nu skall jag steka en bifv åt dig, som du nog skall kunna äta!

— Ja, gör det bara! Jag kan äta allt hvad du vill ge mig!

Och efter denna förmiddag att Charles verkligen allt hvad hans hustru satte på bordet. Han kritiserade aldrig mera maten, kom aldrig mera ut i köket och var på det hela taget nästan benägen att ställa sig under toffeln.

Att fru Anna den nämnda morgonen hade varit så omtänksam att låta hela tjöget ägg koka godt och väl en kvart, har hon naturligtvis varit så klok att aldrig tala om för honom!!

Hur man skall fria.

Var inte för het på gröten! Mången flicka har sagt nej då hon menade ja, helt simpelt därför att han inte förstod att välja rätta ögonblicket och komma fram med frågan på ett fint vis.

En mörk kväll är lämpligast. Fäll ner rullgardinen och skruva ner lampan! Sätt dig så pass nära henne, att du kan hålla hennes fingrar mellan dina.

Vänta tills konversationen börjar afstanna och yttra då helt lugnt:

— Susanna, jag har någonting att säga dig!

Hon blir lindrigt orolig, slänger lite på hufvudet och svarar sannolikt:

— Jaså?

Efter en paus kan du tillägga:

— Susanna, mitt betende måste ha visat — det vill säga, du måste ha sett — jag menar, det kan inte ha undgått dig, att —

Här gör du en paus igen och gör hennes fingrar en stilla tryckning. Hon börjar antagligen hosta och söker komma ifrån saken genom att fråga dig, hvad du tyckte om konserten i går, men det gör hon bara för att uppmuntra dig. Om en liten stund kan du fortsätta:

— Jag tänkte, då jag gick hit i kväll, att innan jag gick härifrån skulle fråga dig — vill säga, jag skulle be dig — jag menar, jag ville veta mitt —

Stopp! och så en liten tryckning af de små fingrarna igen. Antingen söker hon dra

sin hand ur din, eller också inte. Båda delarne äro gynnsamma tecken. Vänta fem minuter och fortsätt sedan:

— Det förflyttna året har varit mycket lyckligt för mig, men jag hoppas, att de, som stunda, skola bli ännu lyckligare. Det beror helt och hållet på dig. Jag har kommit hit i kväll för att fråga dig — jag är här i kväll för att af dina egna läppar höra det ljufa —

Inte längre! Det är bäst att inte ha alltför brådtom. Ge henne en stund att bereda sig på, att hemta fötning, lägg sedan handen på ditt hjerta och fortsätt:

— Ja, jag tänkte, då jag gick hit i kväll, på hur lycklig jag har varit, och sade till mig själf, att om jag blott visste att du skulle samtycka — det vill säga, jag sade, att om jag bara visste — om jag endast vore säker på, att mitt hjerta icke hade bedragit mig och att du vore villig att dela —

Nog en stund! Det är ingen brådska. Låt vinden tjuta ett slag derute omkring knuten. Det kommer henne att känna sig ensam och öfvergifven och väcker upp all kärlek i hennes hjerta. Då hon börjar hosta och bli orolig, kan du gå på igen:

— Innan jag lärde känna dig, var denna världen en öken! Jag hade ingen glädje af lifvet och det kvittade mig lika, om solen sken eller inte. Men hvilken förändring har icke det sista året framkallat! Det beror på dig, om min framtid skall bli en prärie af lycka eller en ändlös, tistelbevuxen stig. Tala, dyraste Susanna, o säg — o säg att —

Ge henne fem minuter till, och fortsätt sedan:

— Att du — att du vill — det vill säga, att du vill bli min!

Hon drar en suck, tittar på klockan, ser sig omkring i rummet, lägger sitt hufvud öfver din västficka och hviskar:

— Ja, Kalle, det vill jag.

En ätkonstnär.

I Berlin uppträder för närvarande ett slags artist, hvars specialitet är ganska egendomlig. Han heter Vitreo och gifver föreställningar som ätkonstnär i Passage Panoptikon i nämnda stad. Hans näring består af glas, kol, koks, aska, sågspån, lerpipor och gamla skor.

National-Zeitung beskriver på följande sätt en föreställning af herr Vitreo:

Då vi anlände till det rum, der föreställningen skulle försiggå, var herr Vitreos bord redan dukadt. Der förekom allt möjligt i glas- och porslinsväg, som Panoptikons restaurant lemnat i fråga om sönderslagna bordkäril. Dessutom såg man en skål med sågspån, kol och koks, lersnuggor och ett par trasiga damstöflar.

Snart inträdde ätkonstnären. Han är 22 år gammal och härstammar från en mohr på de vestindiska öarna. Hans hudfärg är en behaglig brun färg, hans hår mycket kort och krusigt, munnen sträcker sig från ena örat till det andra. Uttrycket i ansigtet är mycket vanligt. Han talar för närvarande engelska.

Då han såg den väldiga glashögen och det öfriga bråtet framför sig, förklarades hans ansigtsmin, och man märkte, att det vattnades honom i munnen. Han band en serviett framför sig och började måltiden.

Först tog han ett par matskedar sågspån och drack så en klunk vatten. Derpå lät han blickarne glida öfver bordet, upptäckte en skadad, målad porslinstallrik och bemäktigade sig den. På grund af målningen ansåg han den visst som en särskild lækkerbit, betraktade den med strålände blickar och bet i den. Knastrandet, då han söndermalde porslinet med tänderna, gick genom mager och ben. Derpå förtärde han ett stycke lampkupa och öfvergick derpå till träkol och koks. Han bet af allthop med en omsorg, som vore det den läckraste tårta.

På koksen följde en matsked sågspån. Derpå uppåt han hälften af ett piphud samt ett stycke af ett sönderbrutet vinglas. Desertten utgjordes af en af de båda damstöflarna, hvilken han dock icke förtärde helt och hållet. Deremellan drack han vatten och ryckte loss bitar af servietten, hvilka han slukade.

Enligt den förklaring, hvarmed en förevisare beledsagade ätningsséancen, utgöra de förenämnda föremålen Vitreos egentliga näring. Dessutom skall han endast hvarannan dag intaga ett ägg och en smörgås, hvar till han dricker en kopp kaffe eller té. Han skall hafva vant sig vid denna märkvärdiga diet, då han en gång genom en olycklig seglats blifvit driven till en öde ö, der det icke fans andra livsmedel än gamla skor, trä, kol, glas och dylikt.

Personer, som äta glas, förekomma för öfrigt äfven på andra ställen. Man berättar, att oldenburgske bondpojkar, med goda tänder, betrakta det som ett bravurnummer att, då de druckit ett glas brännvin, äta upp bränningsglaset efteråt. Dock skola de dervid ofta sönderkära munnen på sig.

Detta kan icke nämnde Vitreo, hvars rymliga mun blir oskadad, äfven om han biter i ett skarptandadt kristallglas. Och dock är det nästan värre att äta sågspån med sked. Man får en obehaglig känsla i halsen, när man ser honom äta denna förfärligt torra soppa, under det han själf smacker af välbehag. Bara nu icke våra pigor få Vitreos smak för glasätning! Tänk hvad glas i så fall skulle slås sönder i hushållet!

Efter måltiden tager sig Vitreo med bara fötter en promenad på maten på en plank, som är tätt betäckt med glaskärfvor. Äfven denna prestation försiggår, utan att den promenerande tyckes hafva något obehag deraf. Huden under fötulsorna är antagligen mycket seg, så väl som huden, som bekläder de inre organen.

Ätta gånger dagligen dinerar Vitreo på ofvan beskrifna sätt inför Panoptikons besökare. Om han icke blir fet derigenom, torde väl sågspån, kol, glaskärfvor och gamla skor väl icke vara någon synnerligen närande spis.

Till „Henne”.

Ljufva bild, min hulda tröstarinna,
Du min glädje från min barndomsdär!
Vid din röst mitt hjertas inlön försvinna,
Vid din syn står hoppets stjärna klar.

Lifvets solskensdagar äro korta,
Och den tjasning, som vi leva i,
Snart försvinner. Ack, när du är borta,
Är min vår och sommarfröjd förbi!

Än en gång de unga björkar buga,
Och för solen öppnas blad och knopp:
Våren kommer, jag slår fönstret opp.
Ack! Välkommen — lilla sommarfuga!

E. S.

Småplock.

Döf och stum. En döfstum tiggare (i det ett större mynt oväntadt blef öfverräckt honom): „O tack, tack!”

Gifvaren: „Hvad för något? Kan ni tala?”

Tiggaren (högst förbluffad): „Ja-a min herre. Jag står här i stället för en döf och stum man, hvilken denna plats tillhör.”

Gifvaren (vänligt): „Hvar är han?”

Tiggaren (högst förläget): „Han är — han är gången ner i Parken för att höra på musiken.”

Gudstjänst för döfstumma
hålles i St. Petri kyrka i Malmö Söndagen den 7 juni kl. 1 af döfstumme-missionären E. P. Nordlander.

Aug. Ljungdahl,
Lund, Clementsgatan 1,
rekommenderar sin
Herrekiperings-Affär
till välvillig häkomst.
Stort urval! Goda varor!
Moderata priser!

Lager af: Skjortor, Löskragar, Manchetter & Förhäng; Svarta, hvita & kulörta Halsdukar; Strumpor, Tröjor & Calsonger, Gummi-Kragar & Förhäng m. m. Paraplyer, Byxhångslen, Portmonnäer, Stråhattar m. m. m. m.

Skriftermål och nattvardsgång för döfstumma

hålles i St Petri kyrka i Malmö Söndagen den 14 juni kl. 12 midd. af prostén Olin, assisterad af döfstumme missionären Nordlander.

De döfstumma från skilda församlingar, som önska begå H. H. Nattvard, böra medhafva prestbetyg om konfirmation och frejd.

Allmän nattvardsgång

för konfirmerade döfstumma kommer att ega rum i Stockholm innevarande år den 13 juni och torde de i landsorten vistande döfstumma, som önska deltaga deri, innan den 9 juni anmäla sig hos Föreningens v. Ördförande hr Alb. Berg, Gamla Kungsholmsbrogatan 46, Stockholm, för att få sig tillsända blanketter, hvilka, försedda med vederbörande pastors intyg, berättiga till fri resa till och från Stockholm å statens samt flera enskilda jernvägar.

Annonser.

Vigde:

Nils Söderling
och
Mathilda Persson
i Helsingborg den 15 maj 1891.

Tillkännagifvande!

För dem af Döfstumföreningens i Stockholm medlemmar, hvilka önska inköpa handalfabetskort med deras derå tryckta namn, tillhandahållas sådana till ett pris af 3 kr. för 100 stycken hos Föreningens Skattmästare herr Alb. Berg, Gamla Kungsholmsbrog. 46, Stockholm; och är den vinst, som möjligen kan uppstå genom försäljningen af dylika visitkort, bestämd att öfverlemnas till de döfstummes s. k. fattigkassa.

Medlemmarne i Skånska Döfstumunderstöds- och sjelfhjelpsforeningen

uppmannas att mangrant sammanträda i Alnarps skog

Midsommardagen, den 24 juni

i och för insamling af medel till grundfond åt denna tillämnade förening.

Nya medlemmar ega inträde.

Lund den 5 juni 1891.

Sekreteraren.

Hotell SKANDINAVIEN

i Lund,

med restauration, matsal, café och tvenne biljarder. Varma och väl möblerade rum för resande. God servering, ferm uppassning och billiga priser.

N. C. Jönsson.

Maria Lindelöfs
Cigarr- &
Tobakshandel
Bantorget, Lund
rekommenderas.

Ärade damer!

En ung man, döfstum, önskar inleda korrespondens med en döfstum flicka, ej öfver 25 år, med godt utseende, kunnig i hvarjehanda husliga göromål och egarinna af någon förmögenhet, för att, om tycke uppstår, ingå äktenskap.

Svar med fotografi, hvilket återlemnas, om ej tycke uppstår, märkt N. B. 1891, Malmö, poste restante inom loppet af juni månad.

Tystlåtenhet utloftas.

I kondition åstundas.

En skomakeriförbundare, (döfstum) erhåller genast stadigvarande kondition hos **N. Larsson**, Lilla Kungsgatan nr 2, Lund.

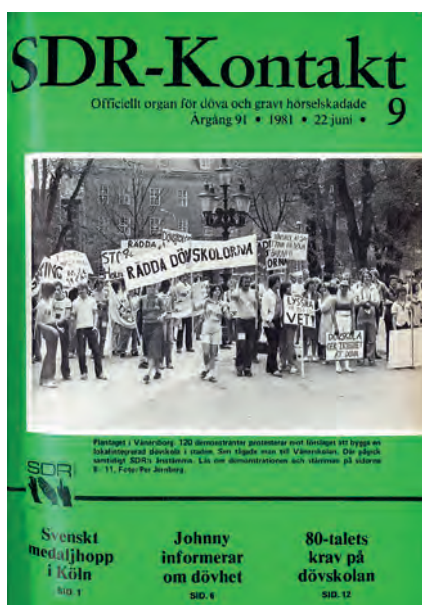
1951

1961

1971

1981

1991

2001

2011

2016

2021

Vad stod i DT 1981-2016?

1981: Besök på Text-TV

● Text-TV var den nyaste informationskällan för döva det året. Med text-TV har döva för första gången fått möjligheter till verkligt snabba nyheter. Samma service som hörande får i radio, resonerade man.

– Det är klart uttalat att text-TV i första hand är till för döva och hörselskadade. I framtiden ska vi sända speciella dövyheter på våra textsidor, säger chefen Åke Holmberg, och fortsätter halvt på skämt, halvt på allvar:

– Kanske kan vi börja konkurrera med SDR-kontakt.

Man trodde att det på sikt var möjligt att producera 5-10 sidor dövyheter – dagligen. Det året hade man förutom chefen Holmberg åtta anställda. Ena halvan jobbade med text-TV och den andra halvan med textning av TV-program.

1982: Dövas Idrottsplats

● 90 % av eleverna på Manillaskolan var 1982 intresserade av att idrotta. Därför borde det finnas ett Dövas Idrottsplats, menade Conny Bååth och Björn Malre, fritidsledarna på skolan.

– Det finns ju Dövas Hus. Varför skulle det inte kunna finnas Dövas Idrottsplats, sade Conny.

De hade fått ett stipendium och åkt runt i fyra dövskolor i USA och fått inspiration. Där låg de långt före oss, ansåg duon. Bland annat hade de en total teckenkommunikation, från hörande såväl som döv personal. Och anläggningarna var fina: bollplaner, simhallar, tennisbanor m.m. Det var en jämlikhetsfråga och skulle inte bara göra så att ungdomarna blev bättre på sin idrott utan också sköta skolarbetet bättre, tyckte Conny Bååth.

1982: Döva har rätt till sin egna kulturella identitet

● Samhället ger inte döva många chanser att bli medvetna om sina egna kulturella möjligheter. Därför kan inte döva försvara sig från negativ påverkan från hörandes kultur. Döva försöker efterlikna hörande och misslyckas. Det leder till passivitet. *Hade döva istället uppmuntrats att få utveckla sin egen kultur och få en fast grund att stå på skulle påverkan från hörandes kultur vara positiv*, menade Gunilla Wågström-Lundqvist & Lolo Danielsson i sin rapport, "Hur kan döva få en kulturell identitet?". De tryckte på att dövförbunden i Norden måste ta sitt ansvar och driva frågan vidare. Drama ska bl.a. införas som ämne i dövskolan, menade duon.

"Jag kan inte bortse att det finns en del direkt intellektuell oredlighet bland hörande när det gäller dövas frågor."

Bengt Olof Mattsson, kansliråd på Socialdepartementet, om oralismens krafter.

1986: Skolbygge på Västankvik

● Den 16 april 1986 var utrikesminister Sten Andersson på plats vid Västankviks folkhögskola och både talade och tog första spadtaget till skolbygget på Västankvik, tillsammans med Gum Anders Andersson, som då var SDR:s förbundsordförande. Sten Andersson fick samtidigt en inbjudan till en kurs i teckenspråk på Västankvik. Med anledning av inbjudan till kursen sa han:

– Jag har en dröm att kunna tala i FN på teckenspråk.

Bygget pågick i ett år och huset som i dag är skolans huvudbyggnad invigdes i juni 1987.

1989: Julexpressen spelar in

● Den populära serien Julexpressen sändes julen 1989. Huvudrollen Maja hade Maja Kvist som fick ett viktigt uppdrag av vättarna att hitta tomtens grötrecept som försvunnit. En som spelade vätte är Lars-Åke "Låw" Wikström. Tomten spelades av Thomas Spogardh.

1990: Debatt om namnbyte

● Norrbottens läns Teckenspråksförening var först med namnbyte från döv- till teckenspråksförening. Det skapade debatt inom dövrörelsen. SDR:s ordförande Gum Anders Andersson och dess nestor Lars Kruth speglade de olika åsikterna i dövrörelsen väl:

– Att driva in dövrörelsen i en teckenspråksfråga är att driva bort rörelsen från människan, ansåg Andersson.

– Hörselskadade har tvingats identifiera sig med hörande under alla år. De har inte haft något fritt val och då kan ingen kultur utvecklas. De står idag vid inkörsporten till något ens de själva inte vet vart det leder. Deras kulturella identitet måste få växa fram av sig själv, menade Kruth som ansåg att Teckenspråksförening skulle öka kontaktytan mellan döva och hörselskadade.

1991: Professor Brita Bergman

● Stockholms universitet beslöt 1990 att inrätta en professur i teckenspråk, vilket de blev först med i världen. Året därpå blev Brita Bergman professor.

1992: Yerker tecknar inför FN

● Världsförbundet för döva, WFD, ordförande Yerker Andersson, fick i oktober 1992 teckna inför generalförsamlingen och berättade om situationen för döva i världen. I talet poängterade han vikten av stöd till döva i utvecklingsländer där uppemot 90 procent inte får tillgång till utbildning. Han fick utöver talet i församlingen en pratstund med dåvarande generalsekreteraren, Boutros Boutros-Gahli.

1995: Stureplansmorden – Daniella Josberg avliden

● December 1994 kom att bli något av ett nationellt trauma för döva i Sverige: nyhetsuppläsaren i Nyhetstecken, Daniella Josberg, 22 år, dog av svåra skallskador efter att ha blivit skjuten i huvudet utanför nattklubben Sturecompagniet vid Stureplan i december 1994. I första numret 1995 ägnas en artikel åt detta. Hon var juridikstudent och hann skriva en biografi: "DÖV – javisst".

1996: Nu kopplar vi upp oss!

● Nu var man ännu i informationsteknologins barndom. Och många saker hände under de kommande åren. Men det året startade SDR sin First Class-databas. Ett vanligt missförstånd var att IT förväxlades med Internet när man syftade på informationsteknik. Dövas Dag i Stockholm hade IT som tema. Och vid en debatt om IT i Industrihuset i Stockholm efterlystes valfrihet, av bland annat Jörgen Hansen.

– Vi måste kunna välja mellan Träffpunkt 44 med texttelefon, internet, First Class och andra informationskanaler. Först då har vi valfrihet.

Kjell Gunnå ansåg att de skulle snabba på och dra nytta av döva ungdomarnas kunskap och erfarenhet på området. Urban Mesch var nyfiken på marknaden för mobiltelefoner. Den kändes mest intressant, menade han.

2001: Textat annars bojkott

● I regeringens proposition om radio och TV i allmän tjänst föreslogs inga konkreta åtgärder för alla som behöver textade program. Kulturminister Marita Ulvskog nöjde sig med, när hon presenterade den, att vagt lova att textningen ska öka påtagligt. Något som fick Hörselskadades riksförbund att gå ut och hota med licensbojkott för att få igenom våra krav på fler textade program. Detta var ett allvarligt demokratiproblem, menade man.

– Tolkningen på "påtagligt" överläts på SVT, som hittills inte har haft någon ambition i den här frågan, sa Jan-Peter Strömberg, ordförande i HRF, som ville att regeringen ställde ett mål på att vi får 100 procent tillgång på textade program senast 2010.

2004: 3G-mobilen succé

● I slutet av april hade cirka 300 döva i landet hunnit skaffa mobiltelefonen för videokommunikation. Några veckor senare hade 700 köpt telefonen. Beställningarna var så många att döva fått vänta på att få mobilen. I Örebro sålde telefonen slut, varenda gymnasieelev hade en. Mats Jonsson som skaffat sig en sådan lur var riktigt imponerad. Han hade haft den i en vecka när DT frågade om mobilen:

– Det är fantastiskt att spontant få uttrycka sig fritt på teckenspråk var man än är! Bildkvaliteten är också bra, sade han.

2005: Tsunamin drabbade döva försäljare i Patong

● Flodvågskatastrofen 2004 drabbade Thailand enormt hårt. Även döva drabbades. Av de 16 döva försäljarna på Patong Beach i Phuket förlorade 13 sina affärsrörelser i flodvågskatastrofen. De förlorade tillsammans

cirka 625.000 kr. De sålde tavlor, träskulpturer, kläder och souvenirer. Stockholms Dövas Förening (SDF) anordnade en insamlingsafton till förmån för de döva försäljarna i Phuket, som blev hårt drabbade i samband med flodvågskatastrofen. Under kvällen samlades cirka 50.000 kronor in via inträden, servering av thailändsk mat och öl, auktion och underhållning. Pengarna fördelades senare på plats i Phuket.

2006: Hörande syskon på förskolan Kattungen

● Fyra års kamp av Dövas Förening i Örebro län har burit frukt. Kattungen, förskolan i Örebro för döva och hörselskadade barn, fick till slut ta emot hörande barn med teckenspråkiga syskon eller föräldrar. Tio platser på förskolan Kattungen är örönmärkt för hörande syskon.

– Man ser nu teckenspråket som ett språk bland andra språk, där man kan kommunicera med varandra och ta del av kunskap och information i teckenspråkig miljö – oavsett om man hör eller inte. Det betyder en starkare ställning för teckenspråket, menade Britt-Marie Östman, representant för föräldragruppen.

2006: Första döva prästen

● Johan Selin blev prästvigd i Svenska kyrkan och därmed Sveriges första döva präst.

2007: Ny FN-konvention

● I 2007 års första nummer skrev DT att FN:s generalförsamling den 13 december 2006 hade antagit konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Döva och teckenspråk nämns sju gånger i fem artiklar, vilket är ett stort steg. Sverige ratificerade konventionen två år senare.

– Sol! Man fryser inte längre om fingrarna och man kan teckna utan vantar!

Mindy Drapsa, 25, om vad våren innebär för henne.

2008: Gum Anders avled

● Gum Anders Andersson gick bort efter en tids sjukdom. Han var Sveriges första döva förtroendevalda politiker, som socialdemokratisk lokalpolitiker i Leksand. Han hade varit ordförande, suttit i styrelsen för SDR, Västanviks folkhögskola och Dalarnas Dövas Förening.

2009: SVT Teckenspråk lämnade Leksand för Falun

● SVT Teckenspråk skulle ha Leksand som produktionsort, med närhet till SDR och Västanviks folkhögskola, det var ett krav i sändningstillståndet. Tv-verksamheten hade funnits där sedan 70-talet. I december 2008 beslöt riksdagen att lokaliseringskravet skulle tas bort. Det innebar att SVT Teckenspråk kunde flytta till Falun där redaktionen för SVT Gävledala redan fanns. Så kunde de dela på den dyra nödvändiga investeringen i den digitala tekniken. Många protesterade – ett av motargumenten var att det bodde få döva i Falun.

2009: Deafhood populärt

● Deafhood blev ett etablerat begrepp mot slutet av 2000-talet i Sverige. Landets främsta Deafhood-expert, Patrik Nordell, förklarade vad det betydde: "Det är ett mycket komplext begrepp, men jag är fräck nog att förenkla och reducera begreppet till 'en summa av dövas positiva erfarenheter eller upplevelser. .../ Deafhood är en motvikt till begreppet deafness, dövhet som har en medicinsk syn – den kräver en diagnos. Deafhood vill ha ett erkännande istället för en diagnos. Det handlar om samhällets syn på oss. Man ställer en diagnos på oss döva istället för att se till att vi har ett samhälle med ett eget språk och kultur som förs från generation till generation". Audism är ett annat begrepp som också börjat figurera i DT: diskriminering eller förtryck baserat på hörselförmågan.

2009: Adam Kosa i EU

● Juristen Adam Kosa från Ungern blev den första döva EU-parlamentarikern. DT intervjuade honom 2009 och följde honom en dag i parlamentet i Strasbourg året därpå.

2009: Teckenspråkets ställning i språklagen

● Den 1 juli 2009 trädde språklagen i kraft i vilken det svenska teckenspråket regleras. Med det blev teckenspråkets ställning starkare då det jämföras med de nationella minoritetsspråken, till exempel finska och samiska. Enligt lagen ska teckenspråket skyddas och främjas.

Språkrådet har sedan 2007 språkvårdare i svenskt teckenspråk.

2009: LÅW avgick efter 17 år ►

● En av Sveriges mest kända döva profiler, Lars-Åke "LÅW" Wikström, avgick som ordförande för SDR efter 17 år i samband med SDR:s kongress i Leksand. Han var bland annat berömd för att ha spridit dövmedvetande på 1970-talet och suttit i WFD:s styrelse. Nu är han hedersledamot i WFD och SDR:s internationella utmärkelser delas ut i hans namn.

2010: Örebro – Europas teckenspråkshuvudstad

● Örebro utropade sig till Europas teckenspråkshuvudstad 2010. Enligt avsiktsförklaringen ska kommunen bl. a. följa språklagen och underlätta vardagen för teckenspråkiga medborgare.

2011: Dövas Tidning på nätet

● DT lanserade dövastidning.se lagom till tidningens 120-årsjubileum 2011. Nu kunde läsarna äntligen ta del av snabba nyheter och se webb-tv på teckenspråk.

2011: Tolkning på TV4

● SVT hade sedan många år tillbaka haft teckenspråkstolk i tv. 2011 var det första gången som ett kommersiellt tv-bolag som TV4 enligt sändningstillståndet måste börja teckenspråkstolka ett mindre antal program.

2011: Asylmottagning för döva permanent

● Den världsunika asylmottagningen för döva vid Västanviks folkhögskola blev permanent efter att ha drivits i projektform. Uppdragsgivaren är Migrationsverket.

2013: Manillaskolan flyttar

● Manillaskolan lämnade sina lokaler på Djurgården efter att ha huserat där i över 200 år. Många – såväl före detta som nuvarande elever – kände vemod. Skolan flyttade till Campus Konradsberg på Kungsholmen i centrala Stockholm. Anledningen till lokalbytet är att de nya lokalerna är tillgängligare, modernare och billigare i drift.

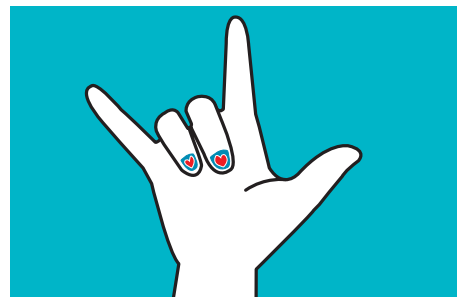

2013: 4 milj. såg teckenspråk

● I melodifestivalfinalen sjöng elever från Manillaskolan och Adolf Fredriks musikklasser låten "Euphoria" tillsammans med Loreen på tal och teckenspråk. Aldrig hade det svenska teckenspråket fått en så framträdande plats i tv.

2013: Hanna Sejlitz historisk

● Hanna Sejlitz valdes till ordförande på SDR:s kongress i Malmö 2013. Hon blev den första kvinnan att leda förbundet efter att män haft ordförandeklubban i 91 år.

2013: Turkos färg etablerad

● 2002 beslöt sig det österrikiska dövförbundet för att använda turkosa band, armband och kläder för att manifesteras det positiva med att vara döv och använda teckenspråk. Färgen började då sakta men säkert breda ut sig till andra länder, bl.a. Sverige. 2013 utgav DT ett specialnummer, Allt om teckenspråk. Naturligtvis var förstasidan turkos.

2014: SF Bio textar alla filmer

● I december 2014 beslöt SF Bio att texta alla filmer med undantag för familjefilmer som dubbats till svenskt tal. Döva och hörselskadade jublade. Längre hävdade SF Bio att hörande skulle bli irriterade på textremsorna. Men de negativa reaktionerna uteblev efter beslutet.

2015: Dokumentär om skola

● Jonna Delvert sände en dokumentär om hur tvåspråkigheten fungerade på hennes skola, Birgittaskolan. Den uppmärksammades i media och sociala medier och visade att lärare inte var tillräckligt bra på teckenspråk. DT gjorde en undersökning som visade att en av fyra elever vid landets fem specialskolor inte förstod sina lärare minst en-två gånger om dagen.

Moa Gärdenfors om sin tid på DT:

Det är läsarna som gör tidningen

Moa! Du borde söka till den här tjänsten!, sa mina vänner när annonsen ”vikarierande reporter på Dövas Tidning” dök upp i flödet på Facebook för ett och ett halvt år sedan.

Jaså, skulle jag det? Jag som hade helt andra planer våren 2015. Jag hade planerat ta min filosofie kandidatexamen i

tvåspråkighet. Men. Det här jobbet verkade ju vara jätteroligt och framförallt så lockande, så jag rådfrågade min storasyster som jobbade som journalist.

– Ja, det är klart du ska söka! utbrast hon. Hon motiverade att jag kunde fortsätta läsa klart mina kurser senare. Nåja, då testar jag. Jag skrev ett brev. Och ett CV. Och ett arbetsprov. Jag skulle skicka med ett arbetsprov! Jag älskade visserligen att skriva, men att det jag skulle skriva skulle bedömas. Usch, det var nästan lite jobbigt!

Så jag funderade ett tag vad jag skulle skriva för något. Till sist bestämde jag mig för att fråga en person jag just lärt känna med värsta spännande livshistorien. Hon hade tappat minnet vid vuxen ålder och fick börja om med allt. Sedan klickade jag på skicka.

Och jag väntade. Och jag kom vidare. Och gick på intervju. Och fick tjänsten!

Jag kommer ihåg när jag fick mailet med beskedet, och sekunden efter att jag tittade upp, fick jag syn på min blivande kollega. Vi skulle på samma föreläsning i Gamla stan. Så jag gick fram till honom och berättade att jag just fått mailet och att jag var jätteglad. Drygt en månad senare blev vi kollegor. Och vänner för livet.

Att få jobba på Dövas Tidning har varit fantastiskt roligt och så lärorikt. Det är så mycket mer än att bara skriva och publicera. Det är mycket mail, läsning, planering, korrläsning, resor och massor av ”vad tycker du?”. Ibland gick det smidigt, men ibland gick det även mindre bra, speciellt om man råkade citera fel person eller glömt ta med viktig information och då har jag skämts massor. Och blivit ännu noggrannare och naturligtvis väldigt tacksam.

Nu är jag en erfarenhet rikare och kan titta tillbaka på tiden på Dövas tidning. Att Dövas Tidning varit en etablerad och en så uppskattad tidning i hela 125 år är fantastiskt. Att redaktörerna genom alla år axlat ett enormt ansvar, planerat noga, ständigt hållit sig till en tidsplan, jobbat sent in på kvällarna och dessutom alltid varit full av idéer är häpnadsväckande. Sen får vi naturligtvis inte glömma er läsare som är de som gör tidningen genom att ställa upp på intervjuer, skicka in insändare, bilder, like:ar, kommenterar och ibland med ilsken feedback. Detta är ovärderligt, TACK!

Jag ser fram emot att få prenumerera tidningen i många decennier till och att få frilansa för tidningen med många härliga och ärliga läsare. Jag hoppas att tidningen finns kvar i minst 125 år till. Jag hoppas ni känner detsamma och fortsätter skicka in era värdefulla insändare, idéer på teman och kanske en kontaktannons?

MOA GÄRDENFORS

Prenumera för 300 kronor per år

Beställ på: prenumeration@dovastidning.se

dövastidning

1891
vs.
2016

Tidning för Döfstumma	TITEL	Dövas Tidning
M.Rahms Tryckeri, Lund	TRYCKERI	Carlshamn Tryck & Media
SVARTVITT	TRYCKTEKNIK	Fyrfärg
1000	ANTAL EX.	5000
4	ANTAL SIDOR	28*
Fredrik Schreiber	UTGIVARE	Sveriges Dövas Riksförbund
1,25 kr	PRIS PER ÅR	300 kr
6	ANTAL NR.	6
Fredrik Schreiber	REDAKTÖR	Niclas Martinsson och Tomas Lagergren
Papperstidning	KANALER	Papperstidning och dovastidning.se

* Det här är ett specialnummer med 32 sidor.

Hur ser framtiden ut för DT?

Framtidens Dövas Tidning kan enligt serietecknaren Viktor Jäderlund här nedan komma att bli holografisk. Att DT en dag finns i tredimensionell form är inte en omöjlig tanke. DT:s Niclas Martinsson skriver om hur han tror att morgondagens tidning ser ut.

1967 skriver DT att tidningen är dövas enda säkra nyhetsförmedlare. TV:n, som tågat in i svenskarnas vardagsrum, är inte fullt så tillgänglig. Utländska program visas med text, men inte svenska. Radion är att glömma.

49 år senare går alla mediekanaler att nå på något sätt. Alla tv-program som spelas in i förväg är textade. Flertalet direktsända program textas. Ett mindre antal program är på teckenspråk eller teckenspråkstolkas. Text-tv finns. Nyhetssajter som aftenbladet.se och dn.se uppdateras dygnet runt. Sveriges Radio transkriberar då och då sina radioprogram eller skriver kortfattade sammanfattningar om vad de tar upp i sina sändningar på sr.se. Webb-tv är dessvärre inte alltid textat.

Är tidningen fortfarande dövas enda säkra nyhetsförmedlare? Svaret är ja när det gäller papperstidningen men inte tidningen på nätet. Begreppet tidning har omdefinierats på senare tid. Många anrika tidningsföretag gör inte längre bara papperstidning utan också radio, tv och webb. De kallar sig mediehus.

Etermediernas sajter – särskilt SVT och SR – liknar tidningssajterna lite både sett till innehåll och utseende. Alltså närmar sig de tidigare åtskilda medieformerna varandra. Det gäller också DT i allra högsta grad.

Som ni ser jämförelsen till vänster har Dövas Tidning i dag både papperstidning och dovastidning.se. Läsarna har länge efterfrågat DT på teckenspråk. Nu har vi äntligen webb-tv på teckenspråk i kombination med journalistik på svenska. Ni kan ta del av DT var ni än befinner er: i mobilen, surfplattan och datorn och smart-tv:n.

Vi kan prisa den digitala revolutionen hur mycket som helst. Den innebär enorma möjligheter. Men också utmaningar.

Den tryckta upplagan sjunker sakta men säkert samtidigt som de digitala kanalerna ökar för varje år. Medieföretagen konkurrerar inte längre bara med varandra utan också med Google och Facebook. De digitala intäkterna kompenserar inte intäkts tappet från papperstidningen. Därmed har ett stort antal journalisttjänster försvunnit de senaste åren. Det är ett demokratiskt problem. Vem granskar makten och hör med båda sidorna? Vem avgör om en källa är trovärdig och tillförlitlig? Vem hinner fajtas med pr-konsulterna som blir allt fler till antalet? Robotjournalistiken är i sin linda och intressant men ersätter den människan? Kanske inte fullt ut.

DT är inte ensam om att ha drabbats av nedskärningar. I samband med SDR:s senaste omorganisation försvann en av två redaktörstjänster. Vi arbetar nu på ett annat sätt än tidigare. Frilansjournalister anlitas mer än tidigare och sex nummer av papperstidningen utges istället för åtta som tidigare. Vi fortsätter att publicera nyheter och webb-tv-inslag på teckenspråk på dovastidning.se. Eftersom vi navigerar i ett medielandskap vars informationsflöde bara fortsatt växer – flera har till exempel börjat livesända på teckenspråk i Facebook (en fantastisk utveckling i sig!) – måste vi prioritera hårdare än någonsin med de resurser vi har.

Hur DT kommer att se ut i framtiden är svårt att förutspå. Men en sak är säker. Det journalistiska uppdraget kommer att vara detsamma oavsett i vilken form det finns. Och jag hoppas att min efterträdare om 125 år kan konstatera i samband med 250-årsjubileet att tidningen står starkare än någonsin och bjuder på välskrivna och välteknade reportage från när och fjärran som i större grad än tidigare möjliggörs till följd av de supersnabba och billiga flygen, höghastighetstågen, den digitala revolution som varit och de duktiga döva journalisterna. Och kanske även tack vare hologrammet.

NICLAS MARTINSSON

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

VJ-16

OM TEKNIKEN UTVECKLAS
SNABBARE KOMMER VI LÄSA
DÖVAS TIDNING SÅ HÄR
EN DAG...

Teckenspråk skapar drömmar och mål

SDR tror på alla människors lika och unika värde. Alla har rätt till delaktighet på lika villkor. Vår organisation erbjuder mötesplatser, sprider kunskap och driver på utvecklingen mot ett samhälle där teckenspråk har en självklar plats.

Vi arbetar för rätten och möjligheten att använda svenskt teckenspråk. Det svenska teckenspråket är av central betydelse i våra liv och avgörande för delaktighet på lika villkor i det svenska samhället. Under detta år ligger vårt fokus särskilt på barnens rätt till en bra start i livet. Tillgång till teckenspråk tidigt i livet lägger grunden för utveckling, kommunikation och samspel hela livet.

Vårt arbete är möjligt tack vare dig som är medlem hos oss och/eller stödjer SDR. Tack vare gåvor, stora som små, kan vi bedriva vårt arbete för allas rätt till teckenspråk och delaktighet på lika villkor. Ge ditt stöd med valfritt belopp genom inbetalningskortet nedan.

Stöd oss i vårt arbete för ett samhälle där döva och hörselskadade barn ges möjlighet att nå sina drömmar och mål genom rätt förutsättningar från början.

Nyhet – ge stöd genom Swish!

Nu kan du också ge stöd till vårt arbete med valfritt belopp genom Swish. SDR:s Swish-nummer är: 123 510 16 70.

Tack för ditt stöd!

Med vänliga hälsningar

Hanna Sejlitz, förbundsordförande

Sveriges Dövas Riksförbund

Webbplats: www.sdr.org

E-post: sdr@sdr.org

Webshop: www.sdrgavan.se

Juni 2016

PG PlusGiro

Meddelande till betalningsmottagaren kan inte lämnas på baksidan

Ja, jag vill ge stöd till SDR

☐ 150 kr ☐ 300 kr ☐ _____ kr

Ge ditt stöd med valfritt belopp. Alla gåvor, stora som små, är välkomna. Vid betalning genom internet, skriv "Gåva" samt dina namn- och adressuppgifter.

Från PlusGiro/personkonto (vid girering)

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till PlusGirokonto

90 04 17-7

Betalningsmottagare (endast namn)

Sveriges Dövas Riksförbund

Avsändare (namn och postadress)

Svenska kronor

öre

#

#

#

#

Kampen för dövas kulturarv

I år fyller **Dövas Tidning** 125 år. Tidningen skildrar vad som hänt under årens lopp inom dövrörelsen. I backspegeln kan vi se ett kulturarv som vi fått med oss. Ett arv som påverkat oss och som vi vill bevara för eftervärlden. Det mest intressanta i vårt arv som jag ser är dövas ständiga kamp för ett likvärdigt liv på teckenspråkets villkor i alla skeenden från vaggan till graven. Denna kamp har funnits i generationer ända sedan Milanokongressen 1880. Det var då det beslutades att dövskolorna världen över inte skulle undervisa på teckenspråk. Sedan dess har kampens innebörd getts uttryck i olika former till exempel via föreningsliv, uppvaktningar, medier, demonstrationer och aktioner av civil olydnad. Några av de senaste exemplen var i samband med nedläggningen av förskolan Kattungen och flytten av riksgymnasiet i Örebro.

På olika håll i världen visar många dövförbund stolt upp sitt kulturarv i form av bland annat museiföremål och arkivhandlingar i sina lokaler. De menar att det är dessa som bidragit till att de fortsätter att kämpa vidare. Det verkar att vi har samma kamp var vi än är i olika länder i världen.

Jag minns Oswald "Osse" Dahlgren, en av dövsprofilerna, berätta om erfarenheter av sitt enorma mångåriga arbete för döva och föreningslivet. Han umgicks då som ung med döva födda på 1800-talet och på äldre dagar med döva födda i slutet på 1900-talet. Han kom fram till att det var solidaritet som var grunden för denna unika kamp. Han menade att döva efter

olika förutsättningar har hjälpts åt och ställt upp för varandra på olika sätt under årens lopp, både här i vårt land och andra länder.

Dövas Tidning firar 125 år och SDR väntar med spänning på besked om ekonomiskt stöd för ett kulturarvsprojekt förbundet tillsammans med Sveriges Dövas Ungdomförbund ansökt hos Arvsfonden. Blir det positivt kommer projektet att kartlägga dövhistoriskt relaterade föremål, filmer och handlingar som idag finns utspridda runt om i landet. Projektet kommer att söka stöd för permanenta utrymmen för arkivering och förvaring av dessa föremål. Det är också tänkt att skapa en databas och utveckla ett nationellt arkiv till exempel i form av ett virtuellt centrum för dövas kulturarv. Då är det garanterat att detta kulturarv kommer att föras vidare i framtiden. Blir det negativt finns risken att dövas kulturarv kommer att förloras, om inte vi agerar nu med vår kamp för ett fritt kulturliv på svenskt teckenspråk.

LOUISE "LOLO" DANIELSSON,
FÖRBUNDSSTYRELSELEDAMOT

Kontakta oss:

Stockholm: 08 442 14 61
Leksand: 0247 140 65
sdr@sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

SDR Stockholm
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg

SDR Leksand
Box 300, 793 27 Leksand

Förbundsordförande:

Hanna Sejlitz
hanna@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:

Jenny Ek
jenny.ek@sdr.org
0735 308 434 (sms)

www.sdr.org

Försäljning:

shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Bli medlem:

medlem@sdr.org

Stöd oss:

SDR pg. 90 00 24-1

**Sveriges Dövas
Pensionärsförbund**
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

Josette Bushell Mingo från Tyst Teater, Hanna Sejlitz från SDR och Riksteaterns VD Magnus Aspegren.

Samarbete med Riksteatern & Tyst Teater

● SDR har tillsammans med Riksteatern och Tyst Teater förnyat avsiktsförklaringen om samarbete i gemensamma frågor. I avsiktsförklaringen framgår det att vi genom gemensamma insatser kan bidra till att integrera lika rättigheter och möjligheter oavsett funktionalitet i scenkonstbranschen. Vi ska också genom konkret samarbete mellan SDR och Riksteatern stärka Tyst Teaters produktioner och utveckla arrangörskap med fokus på tillgång till svenskt teckenspråk. Avsiktsförklaringen finns på www.sdr.org

Skrota förslaget om tolktjänsten

● SDR riktar tillsammans med Hörselskadades Riksförbund, HRF hård kritik mot Socialdepartementets förslag om tolktjänsten i vårt gemensamma remissvar. Vi vill skrota förslaget som har många brister och innebär stora risker för försämringar för tolkanvändare. Lagförslaget omfattar bara den tolktjänst som landstingen idag ansvarar för och andra delar av tolktjänsten har lämnats utanför. Tolk-tjänsten har utretts under många år och betänkandet "En samlad tolktjänst" (SOU 2011:83) som överlämnades för över fyra år sedan, fick ett brett stöd bland både intresseorganisationer och experter i utredningen. De förslag som nu är ute på remiss till den 20 juni saknar helhetsperspektiv, konsekvensanalyser och konserverar dessutom ett system med ett dyrt, administrativt tungt och splittrat huvudmannaskap.

Vi vill se ett statligt samlat huvudmannaskap för hela tolktjänsten och förväntar oss förslag som leder till en hållbar tolktjänst med helhetsperspektiv. Läs remissvar på hemsidan.

Snart dags för Almedalen

● SDR finns i Almedalen den 3 till 7 juli och ska lobba för "En bra start i livet" och andra viktiga frågor. SDR:s trupp kommer att bestå av Malin Törby Vuksa och Johanna Carlsson från förbundsstyrelsen, Ola Lundström som är medlem och Niclas Martinsson från Dövas Tidning. Följ SDR:s arbete på vår Facebook-sida och DT:s rapportering under Almedalsveckan!

Trevlig sommar önskar SDR!

FOTO: TOMAS LAGERGREN

Göran Alfredsson är den första döva som blivit ordförande i MyRight.

Trevlig sommar!

MyRight

● Stort grattis till Göran Alfredsson som blev ordförande för MyRight vid deras årsmöte den 27 april! Han blev därmed historisk som den första döva personen som blivit ordförande i organisationen. Just nu arbetar MyRight med förberedelser för ansökan om anslutning till Forum Syd 2018.

Examinerade tolkar och översättare

● Den 19 till 21 maj genomfördes det sista kurstillfället för de döva tolkar och översättare som påbörjade sin resa i höstas. Utbildningen möjliggjordes tack vare SDR:s projekt "Döva tolkar och översättare" och den första kullen av deltagare är nu examinerade. Stort grattis till er från oss på SDR! Till hösten startas en ny grupp, under förutsättning att projektet beviljas förlängning enligt ansökan till Arvsfonden.

Information om medarbetare

● I förra numret av Dövas Tidning informerades att Tomas Lagergren, redaktör på Dövas Tidning slutar. Se hans sista krönika som redaktör på sidan 30.

Försäljningsavdelningen består nu av Lena Stoltz, Anne Hedlund, Agneta Skagerstrand och Christine Hasselkrantz. Anna-Karin Erkers slutar på SDR då hon blivit erbjuden ett annat jobb. Stort tack till Tomas Lagergren och Anna-Karin Erkers för er tid på SDR!

Förbunds möte i Växjö

● SDR:s årliga förbunds möte genomförs den 3 till 5 juni i Växjö. Förbunds mötet livesänds på www.sdr.org och ni kan följa oss på Facebook för en rapportering av de hetaste frågorna.

STORA GRATULATIONER DT TILL 125 ÅR!

● Sedan 1891 har Dövas Tidning varit en viktig aktör i dövsamhället och tidningen har fortfarande idag en mycket viktig roll i sin journalistiska bevakning, främjande av debatter och kunskapsspridning. Stort grattis på 125-årsdagen önskar SDR:s styrelse och personal!

Hälsning från Anders Sundström

- Ett axplock ur några historiska händelser i Sveriges Dövas Ungdomsförbund som jag minns.

En förbundsstämma hölls i mars 1972 i Norrköping. Ca 100 ungdomar från hela landet deltog i förbundsstämman. Norrköpings kommun bjöd oss på lunch. Jag valdes till ordförande. En motion togs upp, bl.a. "skapande dramatik". Det skulle finnas i dövskolornas undervisning.

- En demonstration tågade från Humlegården till Radiohuset i Stockholm den 17 juni 1972. Döva fick tillgång till textat Veckonytt en kvart i veckan. Det skulle vara uppehåll över sommaren. På ett plakat stod det bl.a. "Döva kräver text i TV varje dag". Vid ett tillfälle deltog jag i en diskussionsträff hos radiochefen Otto Nordensköld om tv-utbudet (november 1972). Pressen från olika håll hade uppmärksammat demonstrationen och det gav ett bra eko ut i landet.

- En oförglömlig programledarutbildning och förbundsstämma i Idre, Dalarna, i mars 1973 gjorde succé. Ett 60-tal ungdomar var med. Under dessa dagar hade vi kurser på förmiddagarna om bl.a. marknadsföring med kommunikation och eftermiddagarna ägnade vi oss åt skidåkning och fiske med pimpel. Även praktiskt arbete t.ex. hur man tryckte mönster på tröjor enligt ett gammalt sätt. Sen hade vi grupparbete för att få fram ledartyper. En av kvällarna ägnade vi åt frågesport.

- Vid förbundsstämman blev jag omvald till ordförande. Både Leif Sandberg och Börje Bergström avgick som sekreterare och kassör. De hade gjort en god insats för Sveriges Dövas Ungdomsförbund och programledarutbildningen.

- En veckokurs för dövblinda hölls på Carlborgsons gård (Västanviks folkhögskola idag) i oktober 1972 och för andra gången i maj 1973. Studieverksamheten omfattade bl.a. ledsagning, tolkning och diskussion om anpassningsproblem. Syftet med kurserna var att informera döva ungdomar för att få dövblinda ungdomar ta del av det döva föreningslivet.

**SDUF
fyller 50 år!**

**Under året bjuder vi in
f.d SDUF/SDU-ordförande
att skriva en krönika eller
en hälsning. Följ med på en
spännande och nostalgisk
resa tillbaka i tiden
mellan 1966 och
2016!**

- Sist vid förbundsstämma i Örebro i mars 1974 togs diskussionen om att SDR upprättat ett ungdomsråd. För att kunna upplösa ungdomsförbundet måste man ha två möten efter varandra. Den nya styrelsen fick i uppdrag att undersöka detta och kontakta SDR för ett vidare samtal (SDU blev vilande mellan 1974 och 1977, och ungdomsrådet kom igång 1977).

- Från 1966 till 1974 engagerade jag mig genom att vara med på ungdomsläger, konferenser och kurser runt om i Sverige och världen. Det lärde jag mig mycket av.

Önskar er alla döva ungdomar lycka till!

ANDERS SUNDSTRÖM, SDU-ORDFÖRANDE 1972-1974

Information om SDUF:s ekonomi

- SDUF vill informera om att SDUFs ekonomi för 2015 hade ett underskott på ca 794 000 kronor. Vi har omedelbart bestämt åtgärder och förändringar för framtiden. Mer information finns på vår hemsida www.sduf.se.

Ni är välkomna att komma med funderingar till vice ordförande Erdem Akan på erdem@sduf.se och ekonomiansvariga David Farkas på david@sduf.se

Styrelseutbildning flyttas till 2017

- SDUF skulle ha genomfört den uppskattade styrelseutbildningen igen i november 2016, men den flyttas fram till vår 2017 istället då vår ekonomi 2016 tyvärr inte räcker till det.

Grattis från SDUF

- SDUF vill också önska stort Grattis till Dövas Tidning 125 år! Vi ser fram emot att fortsätta skriva i Dövas Tidning i många år till!

GRATTIS
dövastidning
125 ÅR!

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
www.sduf.se

Mejla: kansli@sduf.se
Twitter: @sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Mia Modig
mia.modig@sduf.se
0730 636 638(sms/3G)

Mona Riis

Lars Larsson

Alexandra Polivanchuk

Hälsning från Mona Riis

● Det var en ära att få komma till SDUF:s 50 årsdag som genomfördes på Västanviks folkhögskola, Leksand, den 23 april 2016 samtidigt som ungdomsklubbkonferensen och föreläsa om intressepolitiskt arbete och att hantera media i arbetet. När jag umgicks med ungdomarna där så hade jag några tillbakablickar och kände tacksamhet och glädje över att jag varit en del av SDUF:s historia.

Jag minns att innan jag valdes in i styrelsen tänkte jag att det skulle bli långtråkiga möten, dock viktiga för den unga dövrörelsen – men tji fick jag! Det var en fantastisk tid och tråkigt var det aldrig! Att styrelsearbetet kunde vara tufft ibland förstod jag men tråkigt var det verkligen inte. Jag valdes in 2004 och fick träffa underbara och ambitiösa ungdomar i min ålder som ville mycket genom att ideellt spendera tid till att utveckla dövrörelsen och erbjuda en fantastisk lägerverksamhet.

På den tiden var SDUF:s primära mål att erbjuda sociala sammankomster till döva ungdomar, bl.a. lägerverksamheter. Intressepolitiskt arbete fanns alltid men det var inte lika synligt och utvecklande som det är idag genom media. Vi jobbade parallellt med SDR genom bl.a. att ordförande från SDUF fick sitta med i SDR:s styrelse och påverka unga dövas frågor där.

Min tid i SDUF har gett mig så mycket och genom att jag blev aktiv så samlade jag på mig erfarenheter och ett socialt nätverk som ledde till mitt arbete idag – som intressepolitisk sekreterare hos Stockholms Dövas Förening. Jag kan garantera er att utan SDUF hade jag inte suttit där jag gör idag. Med det vill jag säga till er alla unga att det lönar sig att ställa upp ideellt i en förening då du får tillbaka det genom bl.a. meriter, kunskap, socialt nätverk o.s.v.

SDUF – tack för att jag fick vara en del av er historia och för allt ni gör för dövrörelsen!

MONA RIIS

SDU-ORDFÖRANDE 2005-2007

Hälsning från Lars Larsson

● Jag var förut med i i SDU-styrelsen, och då hade SDU 25-årsjubileum och vi firade detta. Nu är ni 50 år! 25 år hittills har gått verkligen fort. Jag vill passa på och säga STORT grattis till SDUF 50 år! Må ni vara starka och fortsätta tills ni är 100 år!

LARS LARSSON, ORDFÖRANDE I SDU 1990-1993

Ny generalsekreterare på SDUF

● SDUF har utsett Alexandra Polivanchuk som ny generalsekreterare och hon börjar den 1 juni 2016. Vi är glada över att få Alexandra till förbundskansliet och är övertygade om att hon kommer bidra med mycket för vårt arbete i framtiden, säger Mia Modig, förbundsordförande för SDUF.

Alexandra kommer närmast från projektet Vi ska med! som projektledare och hon avslutade sin utbildning i Internationella studier vid Galladuet University i juni förra året.

Att få en sån möjlighet att få arbeta med Sveriges största dövsorgansan är en dröm! Jag ser verkligen fram emot att börja jobbet, säger Alexandra Polivanchuk.

Kontaktuppgifter till Alexandra Polivanchuk: **0760 243785**
generalsekreterare@sduf.se

SDUF:s förbundsstämma

● Den 7-9 oktober är det dags för SDUF att ha förbundsstämma i Stockholm. Mer info kommer snart ut till ungdomsklubbarna, som också skickar sina ombud till förbundsstämman. Vid funderingar eller frågor om helgen – kontakta verksamhetsansvariga Sofia på **sofia@sduf.se** eller via Skype.

Vi ser fram emot att genomföra en bra förbundsstämma tillsammans och att behandla olika frågor, exempelvis vad SDUF ska göra framöver, vilka som ska sitta i styrelsen och annat!

Nu finns Swish för SDUF

● Nu har SDUF skaffat Swish, med numret **123 218 1477**. Tanken är att underlätta betalningar för medlemmar, som deltagaravgifter till läger eller andra SDUF-arrangemang eller t.ex. stödja SDUF med gåva. OBS! Det går inte att betala medlemsavgiften med Swish, den betalas med inbetalningskort.

Dikter

Här bjuder vi på ett urval
insända dikter ur Dövas
Tidnings 125-åriga historia.

BILD: FREEIMAGES

DET DÖVA BARNETS MODER TÄNKER

Mitt barn lever på tystnadens ö.
Inga vågor sorla mot sanden,
Inga fåglar ropa vid stranden.
Alla tiger på tystnadens ö,
Ingen ton från ett levande väsen,
Intet sus i lövet och gräsen,
Allt är stumt på tystnadens ö.

Ömsom gråter och ömsom ler det,
Med stora gåtfulla ögon ser det
ut från sin slutna tigande värld.
Själens därinne rör sig, vill vakna
Vill spörja, vill svaras, vill växa och vakna
vill hjälpas fram på sin börjande färd.

Men jag, som skall räcka den
hjälpande handen
jag mäktar intet. Ensam på stranden
väntar mitt barn. Men ingen bro
leder min längtande fot ditöver,
Hjälp jag tarvar, och råd jag behöver
Mer än ni lyckliga mödrar tro.

Över ett tigande hav skall jag bygga
fram till mitt barn en gångbar brygga!
Långa ljudlösa vågor svalla,
Litet barn ser hur de stiga och falla,
Ögonen spegla en gränslös sjö
Mitt barn lever på tystnadens ö.

JEANNA OTERDAHL

*SDR Kontakt 1973, dikten är ursprungligen
införd i De döfstummas julgåva 1935*

ÖRON! ÖRON! ÖRON!

Jag har två öron
Men jag kan inte höra
Kan jag skära av dem nu?
Jag är rädd
Jag vågar det inte
För utan dem
Kommer jag inte att se ut
Som en människa
Öron! Öron! Öron!
Där finns de på mitt huvud
Gör tjänst som sköna kuddar
När jag sover utomhus
Vad annat är de bra till...?
Öron är ofarliga horn
Utan ben
Åter – vad är de bra till?
De håller mina glasögon
På rätt plats
Men hur lyckligt lottad är inte kvinnan
Som är döv
Eller hörande
Hon kan ändå ha dem
Till att bära hennes öronringar av guld

HAILE BOKURE FRÅN ERITREA

Dövas Tidning 2004

TIO SMÅ DÖVFÖRENINGAR

Tio små dövföreningar fanns det förr i tia
En lades ner, sen var det bara nia

Nio små dövföreningar slet utan måtta
En slet ihjäl sig, sedan var det bara åtta

Åtta små dövföreningar ville resa nu
En förening åkte vilse, sen var de sju

Sju små dövföreningar börja' baka kex
En högg ved till baket, så var de bara sex

Sex små dövföreningar börja' längta hem
En for hem till mamma, så var de bara fem

Fem små dövföreningar retade en myra
Myran bet ihjäl en, sen var de bara fyra

Fyra små dövföreningar ville fjällen se
En frös ihjäl, sen var de bara tre

Tre små dövföreningar i protest-march gå
De hade inget tillstånd, så kvar blev de bara två

Två små dövföreningar satt i solens sken
En solade ihjäl sig, sen var det bara en

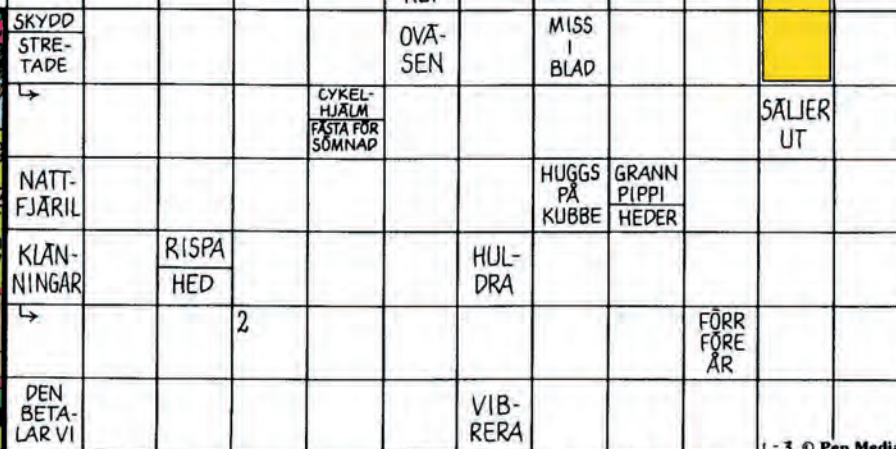
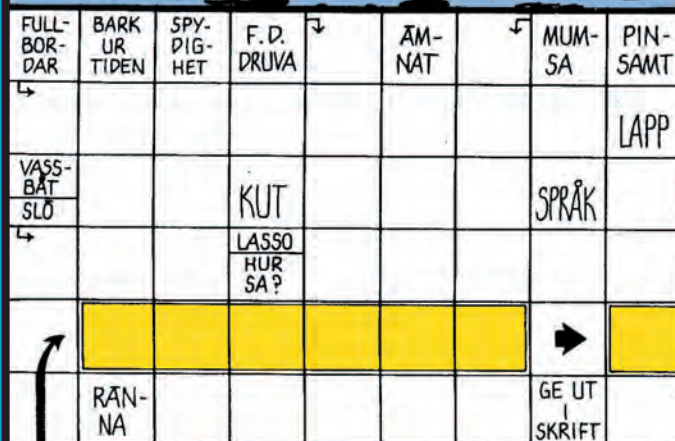
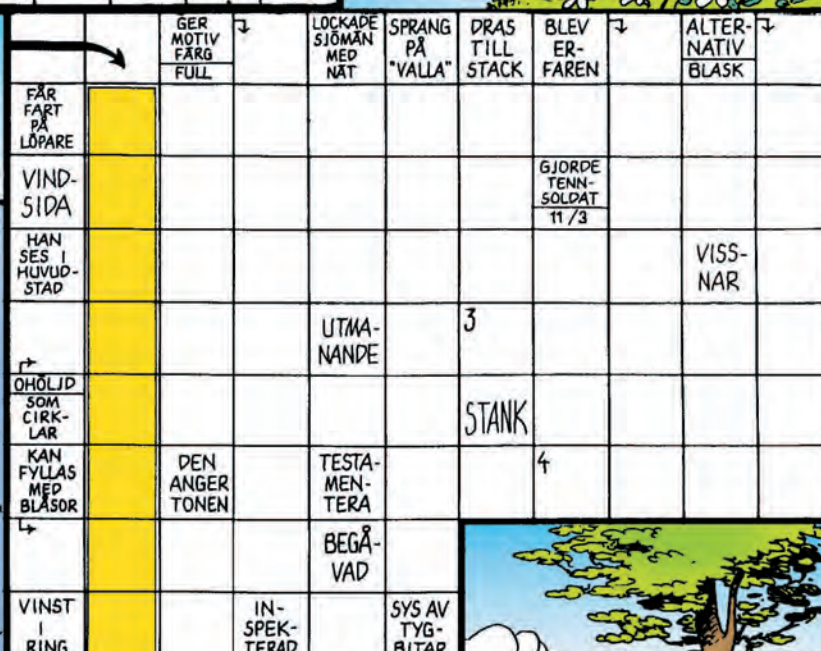
En liten dövförening så ensam bland alla troll
Den kämpade och slet, men till sist så var det
noll

Visst var det bättre förr, när alla hjälptes åt.
Vart är vi på väg nu? Man blir riktigt rädd!

BERIT FORSBERG, BORÅS DÖVAS FÖRENING

Dövas Tidning 2008

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Namn: ----- **Adress:** -----
Postnr & ort: -----

Dags att sätta punkt

Det luktade svagt av människor. Alla möbler var kvar och leksakerna var kvar på golvet. Tavlor på familjen var fortfarande uppsatta. Tv:n påslagen med något djurprogram. Klockan på den beige-vita medaljongtapeten tickade på. En kuslig påminnelse om att livet går vidare. Ute var det vintervitt, solen var på väg ned. Snön knastrade under skorna.

Jag hade just bevittnat en avvisning av en familj. Detta var deras lägenhet. Fem minuter sedan hade polisbilens tonade rutor åkt iväg med dem. Och jag, som flugan i väggen, såg allt: från det att polisen kom och hämtade dem, hur mammans ben knappt bar henne och lillebroderns rynkade panna och storasystemens tomma blick. Bekantas förtvivlade tårar. Pappan var redan tillfångatagen sedan två veckor tillbaka och satt i häkte. Allt de fick med sig var ett par väskor.

Jag visste att detta var ett rutinuppdrag för poliserna som hämtade dem, allt gick lugnt till och att sådant händer hela tiden. Det är bara så. Men jag var skakad.

Det var en familj från Albanien vars döva tioåring var sjuk i TBC och de hade bott i Sverige i tre år. Föräldrarna hade insett att hon skulle få ett bättre liv som döv i ett annat land än Albanien. Hon hade inget språk när hon kom hit. På kort tid hade hon lärt sig svenskt teckenspråk och svenska och skaffat sig vänner i skolan. Familjen hade börjat tro på en framtid här.

Då kom avslaget från Migrationsverket som ett slag i magen. De skulle skickas tillbaka. Hennes dövhet räckte inte som asylskäl. Inte heller hennes TBC-sjukdom var skäl nog för att stanna.

Riksförbundet för döva och hörselskadade barn och språkstörda barn (DHB) kontaktades och de försökte tillsammans med familjen överklaga beslutet. Dåvarande förbundsordförande Janne Carlssons familj engagerade sig och media uppmärksammade fallet. En protestaktion hölls och tusentals människor visade stöd för henne och hennes familj på en Facebook-sida. Den gången slutade det lyckligt. Familjen fick komma tillbaka senare samma år (2010). Jag träffade dem då också.

Det är nog ett av de uppdrag jag åkt ut på under mina elva år på DT, som sticker ut mest.

Det har inte bara varit tungt alla gånger, det har varit roligt också. Jag fick förmånen att träffa komikern Özz Nûjen. Han var aktuell som programledare för SVT:s program Lika Olika 2012. Jag intervjuade honom två gånger, och blev intervjuad (!) av honom en gång. Han var hur rolig som helst men det fanns alltid ett stort allvar bakom. Vid ett tillfälle spände han ögonen i mig och berättade om sin viktigaste princip:

– Om man inte kan skämta om sig själv, ska man inte skämta om andra.

Tänkvärda ord.

Dråpligt har det blivit några gånger, som när jag skulle skriva om Sveriges Dövas Husvagnsklubb för elva år sedan. De hade träff ut på Skantzö Camping i Hallstahammar. Ett par dagar senare kraschade datorn – med bilderna. I kameran var bilderna redan raderade då jag redan fotat för ett nytt uppdrag. Som tur hade klubben en träff igen kort efteråt, då vid Leksand Stugby och Camping – som var mycket vackrare belägen. Mycket talar för att reportaget nog blev ännu bättre tack vare datorkraschen...

Dövas Tidning fyller 125 år. Och jag har fått vara med i elva. En tidning fyller en viktig demokratisk uppgift, då som nu. Jag kan bara instämma i min kollega Niclas Martinssons rader i hans krönika (DT nr 2-16): *"Jag är stolt över DT:s inriktning som tidning. Här kommer alla till tals och läsaren bildar sig en egen uppfattning. Att vi har döva och teckenspråkiga som främsta målgrupp genomsyrar självklart tidningens innehåll men det gör inte att vi underlåter att spegla alla sidor även om det är SDR som utger DT."*

Detta är mitt sista nummer som redaktör på DT. Det har varit en ynnest att arbeta på Dövas Tidning. År 2005 kom jag till kollegor som Birgitta Leufstadius, Lennart Tjärnström, Åsa Möller och så Niclas Martinsson. Ett stort tack till er! Ni har alla på olika sätt betytt mycket för mig.

Och sist men inte minst – grattis DT på 125-årsdagen!

TOMAS LAGERGREN

**Nästa Dövas Tidning nr 4
är ute den 1 september.**

DT önskar er en Glad sommar!

Språkintresserad?

**Västerviks
folkhögskola**

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

Kurs • Konferens • Vandrarhem
vastervik.se 0247-641 30

Upplev TM-Touch iPad från Tmeeting

Inbyggd videosvarare.

Positioneringstjänst för akuta situationer.

Video, ljud och realtidstext.

Synanpassad med stöd för braille.

Kostnadsfri TM-Mobile licens till dig som är Tmeeting brukare

Om du bryr dig om hög bild/ljud kvalitet kommer du att älska TM-Touch

Våra produkter kan förskrivas som tekniskt hjälpmedel i hemmet eller till arbetsplatsen av landstinget eller arbetsförmedlingen/försäkringskassan. Vi har videokommunikationslösningar för iPad, Android och Windows. För mer information om alla våra produkter, besök vår hemsida eller Facebooksida.

Taltel: 040-661 41 80 | Bildtelefon/texttelefon: 0406060432@t-meeting.se | mail@tmeeting.se
www.tmeeting.se | Följ oss på facebook.com/tmeeting.se

MED ÖNSKAN OM EN

GLAD SOMMAR

Finn 5 fel bland orden i texten

SOMMAR MINIGOLF SMULTRONSTÄLLEN BLOMMOR HUSVAGN BADBYXOR
FISKMÅSAR KAJAK PICKNICK BRUNBRÄNDA-BEN FROST FISKA CYKLA
TIVOLI FJÄLLVANDRING FLYGA-DRAKE SOMMARLOV LÄSA SOLKRÄM
SKRIDSKOR VATTENSPRIDARE SOMMARREGN SAND-MELLAN-TÅRNA
GRÖNSKA FJÄRILAR SOLGLASÖGON PLOCKA-SVAMP FLIP-FLOP SEMESTER
BEACH-VOLLEYBOLL SEGLA LUFTBALLONGER SVALOR SURSTRÖMMING
DYKA SANDSTRAND SOL SYRENER GLASS BADA NYKLIPPT-GRÄS KRÄFTOR
DUNJACKA GRILLA SMÅ-GRODORNA KOLLO SILL FRÄKNAR JULBORD
KANOT MOTORCYKEL BIKINI VINDSURFA FÄRSKPOTATIS GOLF
JORDGUBBAR SNÖGUBBAR CAMPING SOLHATT SANDALER AVKOPPLING
MIDSOMMARSTÅNG HAV SOLSTOL SYRSOR LJUSA-NÄTTER TÄLTA

Rätt svar hittar du på www.stockholmstolkarna.se

AB Stockholmstolkarna STAB